...н аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз үнеэн бүридөө 5 тонно силос дараба. Мүнөө эндэхид ...кукурузынгаа баян ургаса хуряана. Кукурузаяа хюруула гэмтээнгүй дары силослэжэ абая!

...ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

...урят-Монголой ҮНЭН

...С-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 201 (8108)
АВГУСТЫН 26
ВОСКРЕСЕНЬЕ
1956 он

Сэн 20 мүнгэн.

Түхэреэн сүүдхэ соо силос дарана

ПЕТРОПАВЛОВКА. (Манай корр.). Зэдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз энэ жэлдэ 440 гектар талмайда кукуруза тарижа ургуулба. Кукурузынь ургаса бүхы участок дээрээ һайн. Зарим участогуудайнь кукуруза 3—4 метр үндэртэй болоо.

Кукуруза иимэ элбэгээр ургуулһан колхознигууд угаа ехээр баярлана. Хайшан гээл һаа тэрэниие үрдижэ хуряахын түлөө унтаха нойргүй, унаһан малгайгаа абаха сүлөөгүй хүдэлмэрилнэ.

Мүнөө силос даралга дээрэ ехэ хүсэ табижа, энэ хүдэлмэриие түхэреэн сүүдхэ соо эмхидхэбэ. Гэрэй эзэн эхэнэрнүүд, хүдөөгэй интеллигенци, правлениин хүдэлмэрилэгшэд, Үшөөтэйн МТС-эйрхид болон Улан-Удэ городһоо ерэһэн хүнүүд эндэ гурбан халаан соо ажаллана.

Тэжээл бэлэдхэлгын эхилһэнһээ хойшо дурсагдаһан колхоз хээрын үбһэ болон кукурузаар 1000 гаран тонно силос дараад байна. Энэнь үнеэн бүридэ 5 тонно хүртэнэ. Һүүлэй үдэрнүүдтэ кукурузын ургаса хуряажа эхилээ. Мүнөө 200 шахуу гектар хуряагаад байха юм. Тэрэнэй гектар бүриһөө дунда зэргээр 100 центнер ургаса абтана. Зарим участогуудһаа 300 центнер гэхэ гү, зарим газарнуудайнь квадратна метр талмай дээрэһээ 8 килограмм хүрэтэр кукурузын эшэ намаа абтана.

Эндэ силоснэ комбайн, 6 автомашина түхэреэн сүүдхэ соо хүдэлнэ. Хуряалга дээрэ ябаһан залуу комбайнер Колмаков, тракторна бригадын бригадирай туһалагша Вершинин гэгшэд 4 гектарай орондо 15 га хүрэтэр хадана.

—Энэ жэлдэ 3100 тонно силос дараха уялга абаабди. Тиигэбэл үнеэн бүридөө 15 тонно силос дараха байнабди. Тэрэниие дүүргэхэ арга боломжо манда бии гээшэ,—гэжэ колхозой түрүүлэгшэ Галсан Самбуевич Дармаев хөөрэнэ.

Шахтёрой үдэр

...өөдэр манай Эхэ ороной ...шад Шахтёрой үдэрые ...глэжэ байна. Коммуни...скэ партиин XX съездын ...э шиидхэбэринүүдые хэ...дээрэнь бэелүүлэн, совет... шахтёрнууд шэнэ амжал...дые туйлажа, өөһэдынгөө ...лта һайндэрые политиче... болон ажахын дэбжэлтын ...и байдалда тэмдэглэжэ ...а.

...э шэнэ табанжэлэй түрүү... долоон һарада нүүрһэнэй ...мышленностиин хүдэлмэри...д үнгэрһэн жэлэй энэ ...хитэй сасуулбал 20 мил... тонно ехэ шулуу нүүрһэ ...оролдоо үгөө. Мүн шэнэ ...кэ, түрүү дүй дуршэлые ...рүүлхэ талаар нилээд ехэ ...лта туйлагдаа.

...най Бурят-Монголойшье ...оозёрско рудоуправле... шахтёрнууд өөһэдынгөө ...ырые ажалай эрхим бэ...дээр угтаба. Нүүрһэ мал...абаха долоо һарынгаа тү... Гусиноозёрско рудоуп...ениин шахтанууд 106,3% ...э, түсэбһөө гадуур 25 ...н тонно нүүрһэ Эхэ орон...гөө. Мүн үнгэрһэн долоо ...соо 698 мянган түхэриг ...эй зөөри алмагдаа.

...синоозёрско рудоуправле... нүүрһэшэдэй дунда №7—8 ...ын коллектив түрүү һуу...ээлжэ, социалистическэ ...еенэй тугые дээрэ үргэ...бана. Энэ түрүү шахтын... нүүрһэ малтан абаха та... үнгэрһэн долоо һарын тү... 116,8 процент дүүргээ. ...шэтэ ажалай үльгэр жэ...нүүдые харуулдаг түрүү ...д Галуута Нуурай шах...удай дунда үдэрһөө үдэр...шорно. Жэшээнь, № 7—8 ...ын бурильщик Николай ...тин, «ЭС-3» экскаваторай ...нист Яков Маслов, «Гор... гэжэ комбайнай маши... Петр Архипов, машинист ...о-Сурун Аюсуев болон бу...үйлэдбэриингөө даалгаба...дые үлүүлэн дүүргэжэ, ...рнуудай дунда мэдээжэ, ...тэй болонхой.

...һээ жэл бүри шахтёр...й залуу город — Гусино...ск болбосон түхэлтэй болжо байна. Гансахан энэ жэлдэ 1250 дүрбэлжэн метр талмайтай шахтёрнуудай ажаһууха гэр байранууд ашаглалгада оруулагдаа. Һүүлэй жэлнүүдтэ шэнэ поликлиникэ, аптекэ, клуб, магазин гэхэ мэтэ баригдаа. Мүнөө Культурын байшан, үхибүүдэй сад болон бусад баригдаа.

Гэхэтэй хамта, Гусиноозёрско рудоуправлениин хүдэлмэридэ ашаглагдаагүй арга боломжонуудые бүримүһэн элирүүлхэ хэрэгтэ ехэхэн дутагдалнууд бии. Зарим шахтанууд жэгдэ бэшээр хүдэлнэ, нүүрһэнэй өөрынь үнэ сэнгые химдаруулха талаар өөдтэй юумэ хэгдэнэгүй. Илангаяа № 2, 5-дахи шахтануудта механизмууд муугаар ашаглагдана. Энээнэй эсэстэ ажалай бүтээсые дээшэлүүлгэ үшөөл хангалтагүй байна.

Украинын нүүрһэнэй промышленностиин хүдэлмэришэдэй һаяхан болоһон зүблөөн дээрэ КПСС-эй ЦК-гэй Нэгэдэхи секретарь нүхэр Н. С. Хрущев оронойМнай арадай ажахые хүгжөөлгэдэ шулуу нүүрһэнэй промышленностиин ямар ехэ удхашанартай байһаниие онсолон тэмдэглээ. Һүүлэй жэлнүүдтэ нүүрһэ малтан абалгые хэды ехэ болгобошье, бидэнэр мүнөө үедэ түлишөөр үшөөл дуталданабди гэжэ тэрэ хэлэһэн байна.

Нүүрһэнэй промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд шулуу нүүрһэ малтан абалгые эрид дээшэлүүлхэ, Эхэ орондоо нүүрһэ ехээр үгэхын түлөө бүхы хүсэ шадалаараа тэмсэхэ нангин уялгатай болоно. Тэрэ тоодо манай Гусиноозёрско рудоуправлениин шахтёрнууд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд жэл ерэхэ бүри һалбаран хүгжэжэ байгаа социалистическэ Эхэ оронойнгоо арадай ажахыда «хара алта» — шулуу нүүрһэ улам ехээр үгэдэг болохын тула өөһэдынгөө хубитые оруулалсаха ба энэ хэрэгтээ шэнэ амжалтануудые туйлаха бээз гэжэ найдагдана.

Казахска ССР. Карагандинска областиин «Темиртауский» гэжэ совхозой комбайнер Владимир Долгих «Сталинец-6» комбайнаар үдэрэй 35—40 гектар таряа хуряана. Нүхэр Долгих сезон соо 900 гектар таряа хадажа, 90 мянган пууд орооһо сохижо абаха гэжэ шиидэнхэй.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарһаа) комбайнер Владимир Долгих, тэрэнэй туһалагша—дүү хүбүүниинь Александр, тракторист Николай Мезитков, солоомо бухаллалга дээрэ хүдэлдэг Саранска педагогическа училищиин һурагша Нина Бондаренко гэгшэд хуряалга эхилхын урда тээ шэниисын талмайе хаража байна. **ТАСС-эй фотохронико.**

Дамжуулгын вымпел барюулагдаба

Түнхэнэй аймагай «XX партсъезд» колхозой гурбадахи комплексно бригада комсомольско-залуушуулай үбһэ хуряалгын звено эмхидхээ.

Үбһэ хуряалгын эхилһэнһээ хойшо энэ звено 600 гаран тонно һайн шанартай үбһэ һурилөөд байна. Звеногой гэшүүд Гомбо Шагдуров, Дулма Шарагшонова, Шалдонов болон бусад үдэр бүриингөө нормые 150-һаа 180 процент хүрэтэр дүүргэнэ. Комсомолец Шалдонов морин сенокосилкаар 4 га нормын орондо 7 га хүрэтэр сабшана. Звеное даагша нүхэр Шарагшонова үдэрэйнгөө нормые 200 процент хүрэтэр эрхим шанартайгаар дүүргэнэ.

Мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлһэн энэ звенодо ВЛКСМ-эй айкомой дамжуулгын вымпел һаяхан барюулагдаба. **И. Манзарханов.**

Кукурузые солоомотой холижо силослэхэ тухай

Республикымнай колхозууд тэжээл бэлэдхэлгые мүнөө түлэг дундаа ябуулжа байна. Энэ хүдэлмэриие зүбөөр эмхидхэбэл, ниитын малые тэжээлээр хүсэд хангажа, ашаг шэмыень дээшэлүүлжэ шадаха байнабди. Гэтэр, республикымнай олонхи колхозуудта жэл бүри тэжээл багаар бэлэдхэгдэжэ, малай ашаг шэмын дээшэлсэ бирагүй байһан зандаа. Тиимэһээ һайн шанартай тэжээл бэлэдхэхын тула бүхы арга боломжонуудаа хэрэглэхэ, шухала.

Республикымнай колхозуудта малай тэжээлдэ кукуруза жэл ерэхэ бүри ехэхэн һуури эзэлдэг болоо. Тэрэнэй талмай жэлһээ жэлдэ бүри ехэ болоно. Тиин манай республикын эрхэ байдалда кукуруза хадаа ехэнхидээ силос болгон дарагдадаг гээшэ. Мүнөө колхозууд кукурузаяа үргэлжэдэнь хуряажа, тэрэнэй ногоон эшэ намаагаар шэмэтэ силос даража захалаа.

Кукурузын силос хадаа бүхы түрэлэй малай эдихэдэ эрхим тэжээл гэжэ республикымнай колхозууд өөһэдынгөө дүй дүршэл дээрэһээ мэдээ. Мүнөө тэрээн тухай олон үгэ хэлэһэнэйшье хэрэггүй. Эгээ мүнөө үедэ кукурузые хүсэд хэрэглэхэ шухала болоно. Кукурузые силослэгдэдэггүй тэжээлтэй холижо дарахада, тон һайн силос болодог гэжэ түрүү колхозуудай жэшээ дээрэһээ харагдана. Илангаяа солоомо кукурузатай хамта һайнаар силослэгдэнэ. Энэ талаар Рязанска областиин Чапаевай нэрэмжэтэ колхоз һайшаалтай юумэ хэһэн байна. Нёдондо энэ колхоз кукурузын зарим хубиие намарай хара таряанай болон бусад орооһото культурануудай солоомотой хамта силослэжэ туршаһан байгаа. «Нёдондо кукурузые солоомотой холижо дараһамнай ехэ һайн силос болоо һэн. Тиимэһээ мүнөө жэлдэ кукурузынгаа бүхы ургасые солоомотой холижо дарахамнай» гэжэ тус колхозой түрүүлэгшэ «Приокская правда» гэжэ газетэдэ бэшэнэ.

Энэ аргада манай республикын колхозууд анхаралаа хандуулха ёһотой. Энээнэй ашаар манайхид эдисэтэй һайн тэжээл ехээр бэлэдхэхын хажуугаар солоомоёо зүбөөр хэрэглэжэ шадаха аргатай болохо бшуу. Юуб гэхэдэ, олонхи колхозууд бүдүүн тэжээл, үбһэ багаар бэлэдхэһэн дээрэһээ суглууһан бүхы солоомоёо малдаа эдюулдэг. Гадна, солоомые үбэлэй үедэ буйлуулхын тулада ехэ хүсэ, зөөри гаргашалагдадаг. Тиимэһээ кукурузые солоомотой холижо силос дарахада, дурсагдаһан гаргаша усадхагдаха болоно.

Гэхэтэй хамта, солоомые кукурузатай холижо дарахада, тэрэнэй шанар һайжардаг, агаарта гарахадаа түргэн гутадаггүй юм.

Кукурузатай холихын тулада мүнөө жэлэй ямаршье солоомо хэрэглэхэдэ болохо. Амяарлан хуряаһанай гү, али комбайнаар хуряаһанай һүүлээр лэ удаан болгонгүй солоомые хэрэглэхэдэ һайн. Силос дарахынгаа урда тээ солоомоёо хэршэжэ, жэжэ болгохо тон шухала байна. Силос болохо ногоон шииг нойтоор, сахараар элбэг байха ёһотой гэжэ хэндэшье мэдээжэ. Тиин кукурузын шэмэ шүүһэн соо сахар ехэ элбэг гээшэ. Тиимэһээ кукурузые солоомотой холижо дарахадаа шииг нойтоор элбэг байлгаха хэрэгтэй.

Силоснэ комбайнаар хуряагдаһан кукуруза шииг нойтоор элбэг байжа, тэрэ зандань нүхэндэ гү, али башнида дарахаар байдаг. Хэрбээ кукуруза түрүүн сабшагдаад, һүүлдэнь силосорезкэдэ асарагдажа хэршэгдэдэг һаа, шииг нойтоор бага байдаг юм. Энэ ушарта кукурузые солоомотой холижо дарахадаа уһа нэмэлсэхэ хэрэгтэй. Тиин силостэ орохо ногооной шииг нойтониинь 70—75 процент байха ёһотой.

Кукуруза солоомо хоёрой холисые һайнаар худхажа дарахада, эрхим шанартай силос болодог. Юуб гэхэдэ, һайса худхагдаагүй силосэй солоомо хуурай байжа, һүүлдэнь эһэнгүйгөөр бурьтадаг байна. Иимэ силос бултадаа гуташажа болохо. Кукуруза солоомо хоёрой холисо 8—9 хуби, кукурузаар хоёр гү, али нэгэ хуби солоомоор хэгдэдэг. Силос дарахадаа, силосорезкээр хэршэгдэһэн кукуруза ба солоомо нүхэн руу нэгэ доро хэгдэхэ ёһотой.

Кукурузатай зүбөөр холигдоһон солоомон эһэжэ зөөлэрхэһөө гадна, кукурузын шэмэ шүүһэндэ дэбтэжэ, малай эдихэдэ амтатай, эдеэшэсэтэй байдаг.

Кукурузые солоомотой холижо, силос дараха ябадал манай эндэ эгээн түрүүшынхеэ хэрэглэгдэхэнь. Колхозуудта энэ аргын нилээд ехэ ашаг олзотой дээрэһээнь тэрэниие үргэнөөр хэрэглэхэ шухала. Солоомые иигэжэ хэрэглэхэдэ, тэрэниие үбэлдөө буйлуулһанда орходоо ажал нилээдгүй багаар гаргашалагдаха байна.

А. Давыдов, хүдөө ажахын наукануудай кандидат, Бурят-Монголой зооветинститудай доцент.

Шэмэтэ тэжээл элбэгээр бэлэдхэнэ

ТУРУНТАЕВО. **(Телефоноор абтаба).** Прибайкальска аймагай колхозууд ниитынгээ малда шэмэтэ тэжээл ехээр бэлэдхэхын хойноһоо оролдожо, бага зэргэ амжалта туйлаһан байна. Һүүлэй мэдээгээр аймаг дотор 4413 тонно силос дарагдаа.

«Путь к коммунизму» колхоз (түрүүлэгшэнь П. В. Агафонов) 1068 тонно силос дараһан байна. Энэнь үнеэн бүридэ дунда зэргээр 5 тонно хүртэнэ. Силос даралгаар Молотовой нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь В. П. Воронов) түрүүлжэ ябана. Энэ колхоз үнеэн бүридөө 6 тонно силос бэлэдхэһэн байха юм. Силос даралга үргэлжэлһөөр.

...АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

...хтёрой үдэрые һайндэрлэлгэтэй дашарамдуулан, ...зёрско рудоуправлениин социалистическэ мүрысөөнэй ...шүүлые Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй ...езидиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха тухай

...рой үдэрые һайндэр... дашарамдуулан, зургаада...нжэлэй түрүүшын жэлдэ ... малтаха түсэбөө дүүргэлгэ...алта туйлаһанайнь түлөө ...Монголой АССР-эй Верховно ... Президиумэй Хүндэлэлэй ...р шагнаха:

...ов Сангат Газизовичые—Гу...рско рудоуправлениин № 7/8 ... навалоотбойщик.

...улин Вадис Валиуловичые—Гусиноозёрско рудоуправле... 5 шахтын проходчик.

...ников Иван Арсентьевичые—Гусиноозёрско рудоуправле... 5 шахтын навалоотбойщик.

...нко Гавриил Мефодьевичые ...оозёрско рудоуправлениин ...хтын навалоотбойщик.

...личев Алексей Ивановичые ...оозёрско рудоуправлениин ...хтын № 1 участогай начальник.

...енко Василий Афанасьевичые—Гусиноозёрско рудоуправле... 2 шахтын электровозой машинист.

...енков Василий Семеновичые—Гусиноозёрско рудоуправле... 5 шахтын горно мастер.

...форенко Леонид Степановичые—Гусиноозёрско рудоуправле... 7/8 шахтын № 1 участогай ...ик.

...ова Тамара Александровнае ...озёрско рудоуправлениин № 5 шахтын электровозой машинист.

Попов Константин Ивановичые—Гусиноозёрско рудоуправлениин № 7 8 шахтын навалоотбойщик.

Потылицин Федор Ивановичые—Гусиноозёрско рудоуправлениин ашаалалга-шэрэлтын цехын электрослесарь.

Радюков Владимир Ефимовичые—Гусиноозёрско рудоуправлениин № 2 шахтын проходчик.

Саппаров Куморбайе—Гусиноозёрско рудоуправлениин ашаалалга-шэрэлгын цехын ашаа тээгшэ.

Сергеев Владимир Николаевичые—Гусиноозёрско рудоуправлениин № 5 шахтын главна механик.

Титаренко Иван Архиповичые—Гусиноозёрско рудоуправлениин № 2 шахтын үрэмдэлгэ машинын машинист.

Трепалин Василий Ивановичые—Гусиноозёрско рудоуправлениин № 2 шахтын горно мастер.

Тучинов Гармажап Дабаевичые—Гусиноозёрско рудоуправлениин № 2 шахтын проходчик.

Хрулев Николай Константиновичые—Гусиноозёрско рудоуправлениин № 5 шахтын механик.

Чекулаев Анатолий Петровичые—Гусиноозёрско рудоуправлениин № 7 8 шахтын экскаваторай машинист.

Яковлев Владимир Федоровичые—Гусиноозёрско рудоуправлениин № 5 шахтын навалоотбойщик.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Д. ЦЫРЕМПИЛОН.
БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь В. ОСТРОВСКАЯ.

...Улан-Удэ город, Соведүүдэй Байшан.
...ой августын 25.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошиловай Финляндида ошоод байһан тухай

ТУРКУ, августын 23. **(ТАСС-эй тусхай корр.).** Финляндиин эгээл үнинэй город, тус ороной урданай столица Турку СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошиловые мүнөөдэр угтажа абаба. К. Е. Ворошиловтай хамта Финляндска республикын Президент У. К. Кекконен эндэ ерэлсэбэ.

Город гоё һайханаар шэмэглэгдэнхэй байгаа. Засагай газарай бүхы байшангуудта, мүн үмсын олон гэрнүүдтэ тугууд үлгэгдэнхэй. Гол үйлсэдэ финляндска ба советскэ тугууд намилзажа байба.

Хельсинкиһээ Турку хүрэтэр ошоһон зам дээрэ айлшадые нютагай зон амаршалаа.

Советскэ ба финляндска тугуудые үлгэһэн президент У. К. Кекконенэй автомашина Турку городой суглаанай талмай дээрэ зогсобо. СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошиловай машинаһаа гарамсаарнь оркестр Советскэ Союзай гимн наадаба.

Городой засагай үмэнэһөө муниципалитедэй түрүүлэгшэ Арво Тойвонен СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошиловта ба Финляндска республикын Президент У. К. Кекконендэ хандажа үгэ хэлэбэ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошилов харюугай үгэ хэлээ.

Удаань К. Е. Ворошилов У. К. Кекконен хоёр тэдэниие угтажа ерэһэн Турку губерниин губернатор Пори Эркки Хярмя, Турку городой соведэй түрүүлэгшын орлогшо Лаури Орелл гэгшэдтэй, городой соведэй гэшүүдтэй, гарнизоной командалагша генерал-лейтенант Экман болон бусадтай мэндэшэлсэбэ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошиловта ба Финляндска республикын Президент У. К. Кекконендэ хүндэлэлэй һахюулай начальник ерэжэ, рапорт үгэбэ. К. Е. Ворошилов солдадуудтай мэндэшэлсэбэ. Тэрэнэй харюудань «Мэндэ амар, г-н Президент!» гэжэ зэдэлбэ.

Талмай дээрэ айлшадые городой олон мянган зон амаршалба. Турку ошоһон бүхы зам дээрэ СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошиловые ба Финляндска республикын Президент У. К. Кекконениие Турку городой зон халуунаар амаршалба.

Айлшад «Хухтамяки» гэжэ концерчын шоколадно-конфетнэ фабрикада ерэбэ. Концерчын директор Хейкки Хухтамяки айлшадые халуунаар мэндэшэлбэ. Предприяти хараһанайнгаа һүүлээр айлшад «Крейтон-Вулкан» гэдэг Финлянди дотор эгээл томо судна барилгын верфьдэ ошобо. Тэндэ баһал үнэн зүрхэнэй ёһоор угтажа, халуунаар амаршалба. Главна директор В. Вальфоре верфь тухайгаа айлшадта хөөрэжэ үгэбэ. Советскэ Союзай захилаар баригдажа байһан «Мичуринск» гэжэ ашаанай пароходто айлшад ошобо. Хүдэлмэришэдэй этигэмжэтэ Персель К. Е. Ворошиловые амаршалба. К. Е. Ворошилов, У. К. Кекконен, тэдэниие үдэшэжэ ябаһан хүнүүд пароход дээрэ гаража, тэрэниие хараба.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошиловай хүндэлэлдэ Турку городой засагаархид завтрак хэбэ. Тэрэнэй һүүлээр айлшад вокзал ошоо. Вокзалай дэргэдэхи талмай дээрэ суглараһан олон зон хүндэтэ айлшадаа халуун һайнаар үдэшэбэ.

Вокзалай перрон дээрэ хүндэтэ һахюул жагсаад байба. СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошиловта һахюулай начальник рапорт үгөө.

Айлшад вагонуудта һууба. Тусхай поезд Валкеакоски городто ошохоёо мордобо. Тэрэ хадаа модо дархалалгын промышленностиин центр юм.

Турку ба Валкеакоски городуудта ошоходонь СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошиловые Финляндида байгаа СССР-эй Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол В. З. Лебедев, мүн К. Е. Ворошиловтай хамта ерэһэн СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь А. В. Горкин, СССР-эй Культурын Министр Н. А. Михайлов, СССР-эй Сааһанай бо модо дархалалгын промышленностиин Министр Ф. Д. Вараксин, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министерствын протокольно таһагые даагша Ф. Ф. Молочков, генерал-майор В. И. Устинов гэгшэд үдэшэжэ ябаба.

К. Е. Ворошиловые финляндска талаһаа Финляндска республикын Президент У. К. Кекконен, СССР-тэ байгаа Финляндиин Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол Э. Вуори, министрнүүд К. Клеемола ба И. Виролайнен, Президент Кекконенэй ахалагша адъютант генерал-майор Р. Гренвалль болон Финляндиин гадаадын хэрэгүүдэй министерствын харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд үдэшэжэ ябалсаба. Турку городһоо Валкеакоски ошохо замдань СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошиловые Финляндиин түмэр харгынуудай генеральна директор Т. Рус үдэшэжэ ябаһан байна.

ВАЛКЕАКОСКИ, августын 23. **(ТАСС-эй тусхай корр.).** СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошиловай ба тэрэниие үдэшэжэ ябаһан хүнүүдэй һуужа ябаһан тусхай поезд Тойяла станци дээрэ зогсоһон байна. Тус городой зон К. Е. Ворошиловые халуунаар мэндэшэлбэ. К. Е. Ворошилов амаршалгын тобшо үгэ хэлээ.

Валкеакоски станци дээрэ айлшадые городой мэр К. Даль мэндэшэлбэ. Национальна костюмаа үмдэһэн басагад К. Е. Ворошиловта ба У. К. Кекконендэ сэсэг барюулба.

Станцида айлшадай ерэхэ үедэ тэдэниие мэндэшэлжэ фабрикануудай гудогууд дуугарһан байна.

Валкеакоскида советскэ айлшад «Сааһанай нэгэдэмэл фабриканууд» гэдэг акционернэ обществын предприятинуудаар ябажа хараа.

Тус обществын директор Ю. В. Вальден айлшадай хүндэлэлдэ обед хэбэ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошилов ба тэрэниие үдэшэжэ ябаһан хүнүүд мүнөөдэр поездоор Хельсинки бусажа ерэхэнь.

(ТАСС).

МАНАЙ ШАХТЁРНУУДТА АЛДАР СОЛ

☆

Ажалай бүтээсэ дээшэлээ

Манай шахта үнгэрэгшэ үбэл түрүүшынхеэ ашаглалгада үгтэһэн юм. Шахтын һаяхан ашаглалгада оруулагдаад байхада дүй дуршэлтэй шахтёрнууд үсөөн, ажалаймнай бүтээсэ бага байгаа.

Газар доро нүүрһэ малтагшад түрүүшын һаануудта уялгата даалгабаряа дүүргэдэггүй һэн. Шахтаяа гээгдэлһээ гаргахын тулада эмхидхэлэй ехэ хүдэлмэри хэхэ хэрэгтэй байгаа. Шахтын хүтэлбэрилэгшэд энэ харюусалгатай асуудалые шиидхэхын зорилгоор түбхын түрүүндэ ажалай эмхидхэлые шэнэдхэн табиһан, мэргэжэл багатай хүдэлмэришэдые дүй дуршэлтэй шахтёрнуудта даалгаһан юм. Шахтёрнуудай хамтын хүсэлөөр шахтамнай уданшьегүй гээгдэлһээ гаража эхилээ һэн. Манай шахта долоон һарынгаа даалгабарие 116 процент дүүргэжэ, оронойнгоо промышленностьда олон мянган тонно нүүрһэ түсэбһөө гадуур үгөө.

Газар доро нүүрһэ малтадаг манай участок мүнөө шахта соогоо түрүү зэргэдэ ябана. Участогай нүүрһэшэд долоон һарынгаа даалгабарие 111,2 процент дүүргэжэ, август һарада ажалайнгаа бүтээсые улам арьбадхажа байна. Шахтёрнуудай үдэрэй хүндэлэлдэ дэлгэрһэн мүрысөөндэ олохон хүдэлмэришэд түрүүшүүлэй тоодо ороо. Армиһаа һаяшаг табигдажа ерэһэн залуу шахтёрнууд Виктор Дарьин, Назар Казанцев, Георгий Колмаков, навалоотбойщик Павел Шкуратов, горно мастер Роман Махаев гэгшэд участок соогоо түрүүлнэ.

К. Попов, 7—8-дахи шахтын навалоотбойщик.

Нүүрһэнэй үные химдаруулха зам

7—8-дахи шахтын нээмэл разрез ашаглагдаһан сагһаа хойшо үнишье болоогүй. Эндэһээ богонихон саг соо ехэ нүүрһэн малтагдаа. Городой шахтёрнууд иимэ разрезүүдые «нүүрһэнэй склад» гэжэ нэрлэдэг. Үнэхөөрөөшье самосвал машинануудые олоор табяад байбал тэндэһээ хэды шэнээншье нүүрһэ шэрэжэ болохо юм. Нээмэл разрезһээ малтажа абаһан нүүрһэнэй сэн газар дорохиһоо нилээд химда байдаг. Яахадааб гэхэдэ, нээмэл разрездэ бэлэдхэлэй ехэ хүдэлмэри хэһэнэй хэрэгынь үгы. Манай эндэхи эрхэ байдалда нүүрһые гансал нээмэл аргаар, томо томо экскаваторнуудаар малтаха бүхы арга бии. Юуб гэхэдэ, манай эндэхи нүүрһэн ехэ гүнзэгыдэ байдаггүй.

Разрезэймнай экскаваторщигууд шахтёрнуудай һайндэрые ажалай эрхим бэлэгтэйгээр угтаха гэһэн уялгаяа дүүргэө.

А. Еранский, экскаваторай машинист.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (дээрэһээ доошоо) 2-дохи шахтын шахтёрнууд — проходчик В. Злыгистев, проходчик Г. Д. Тучинов, нүүрһэ тээдэг машинын машинист Г. Д. Аюсуев, крепилопереносчигуудай бригадын бригадир Т. Д. Быков, хүдэлмэришэн И. А. Калашников.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 7—8-дахи шахтын шахтёрнууд (зүүн гарһаа) В. И. Дарьин, Н. С. Казанцев, Г. В. Колмаков, И. Г. Золуцкий, К. И. Попов, П. С. Шкуратов, Р. Д. Махаев.

Эхэ орондоо нүүрһэ ехээр үгэхын түлөө

Хурдан түргэнөөр хүгжэн дэбжэжэ байгаа ороноймнай промышленность жэл ерэхэ бүри элдэб түлишэнүүдые, тэрэ тоодо шулуу нүүрһэ ехээр хэрэглэдэг боложо байна. Энээниинь хараадаа абан, Гусиноозёрскын рудоуправлениин шахтёрнууд эршэмтэйгээр ажаллажа байна.

Манай шахтёрнууд партиин XX съездын шиидхэбэринүүдые зүбшэн хэлсэхэ зуураа, нүүрһэ малтаха энэ жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ уялга абаһан юм. Абаһан уялгаяа шахтёрнуудай хэр зэргээр дүүргэжэ байһые иимэ тоо мэдээнүүд эли тодоор гэршэлэн харуулна. Рудоуправлениин бүхы коллектив нүүрһэ малтаха 7 һарынгаа даалгабарие 106,3 процент дүүргэжэ, 24 мянга гаран тонно нүүрһэ түсэбһөө гадуур үгөө. Шахтёрнууд август һарын дүүрэтэр хамта дээрээ 30 мянган тонно нүүрһэ түсэбһөө гадуур малтажа, абаһан уялгаяа 3 һара хахадаар урид дүүргэхэнь.

7—8-дахи номерэй шахтын коллектив нүүрһэ малтаха 7 һарынгаа даалгабарие 116,8 процент дүүргэжэ, руднигай шахтёрнуудай дунда түрүү һуури эзэлээ. Тиихэ зуураа эдэнэр ехэ мүнгэн зөөри арьбалаа.

Шахтёрнуудай һайндэрые ажалай эрхим амжалтаар угтахын зорилгоор Рудоуправлениин коллективэй дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ 7—8-дахи шахтынхид—бурильщик Н. Н. Коныгин, экскаваторай машинист Я. И. Маслов, 2-дохи шахтынхид—нүүрһэ тээдэг машинын машинист Г. Д. Аюсуев, 3-дахи участогай бригадир Т. Д. Быков, 5-дахи шахтынхид—комплексно бригадын хүдэлмэришэн И. А. Калашников, «Горняк» гэжэ комбайнай машинист П. М. Архипов болон бусад түрүүлжэ ябана.

Рудоуправлениин хүдэлмэридэ зарим тэды амжалта туйлагдабашье, үшөөл олохон предприятинууд жэгдэ бэшээр, гарза ехэтэйгээр ажаллана. Жэшээнь, 2-дохи шахтын коллектив газар дороһоо нүүрһэ малтаха 7 һарынгаа даалгабарие оройдоол 79,6 процент дүүргэхэ зуураа нүүрһэнэй өөрын үные ехээр дээшэлүүлээ.

Мүнөө үедэ шахтануудта ашаглагдажа байһан машинанууд болон механизмуудай нилээд олониинь хуушаржа, ашаглалгын болзорһоо үнгэрөө. Иимэ хуушан механизмуудай саг үргэлжэ эбдэржэ байдаг дээрэһээ шахтануудай хүдэлмэридэ ехэ һаад ушаруулагдана. Хуушан механизмуудые шэнэ механизмуудаар һэлгэхэ асуудалые саг соонь шиидхээгүй дээрэһээ «Востсибуголь» комбинадшье зэмэтэй байна. Шахта түнхилгэдэ, тэрэшэлэн нүүрһэ малталгада хэрэглэгдэдэг машинанууд саг үргэлжэ эбдэрнэ.

Нүүрһэ малтахын тулада хэгдэдэг бэлэдхэлэй хүдэлмэриие комбинадай проектнэ конторын саг соонь түсэблэдэггүй дээрэһээ, нүүрһэ малталга заримдаа һаатадаг байна. Эдэ бүхы дутагдалнуудые ойрын саг соо усадхабал нүүрһэ малталга нилээд түргэдхэгдэхэ болоно.

Городые болбосон түхэлтэй болгохо, шахтёрнуудай культурно ажаһуудалые һайжаруулха тушаа бага бэшэ ажал хэгдэнэ. Үнгэрэгшэ хабар 10 мянга шахуу элдэб зүйлэй таримал модод һуулгатдаа. Тротуарнууд жэлэгдэжэ байна. Жэлэй эхинһээ 1250 квадратна метр талмайтай гэр байра ашаглалгада үгтөө. Тэрэшэлэн поликлиникэ, аптекэ, магазин ашаглалгада үгтэнхэй. Хүүгэдэй сад, Культурын ордон, 2 магазин, мүн бусадшье барилганууд энэ жэлдэ ашаглалгада үгтэхөөр хараалагдана.

А. Гавычев, Гусиноозёрско рудоуправлениин главна инженер.

Манай участогайхидай хүсэл

Манай участогайхид шахтын бүхы хүдэлмэришэдтэл адли нүүрһэ малтаха жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын зорилгоор бүхы хүсэеэ элсүүлжэ байна.

Комплексно 3 бригадаһаа бүридэһэн манай участок август һара соо ажалайнгаа эмхидхэлые улам һайжаруулжа, һарын эхинһээ хойшо 100 гаран тонно нүүрһэ малтан абаа. Участогай шахтёрнуудай дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ нүхэд Самойлов, Ручников, Шакирзянов, Тазитинов, Кремнев болон бусад түрүүлнэ.

Участогаймнай шахтёрнууд ажалдаа элдэб түбэг бэрхэшээлнүүдтэй ушарна. Жэшээнь, участогай территори дээрэхи газарай хүрьһэн зөөлэн тулада нуража, шахтёрнуудай ажалда ехэ һаад хэнэ.

Эдэ бэрхэшээлнүүдые зоримгойгоор дабажа, Эхэ орондоо нүүрһэ ехээр үгэхын түлөө оролдонобди.

В. Шорников, 5-дахи шахтын 1-дэхи участогые даагша.

☆

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (дээрэһээ доошоо) 7-8-дахи шахтынхид — бурильщик Н. Н. Коныгин, бригадирай орлогшо П. С. Бубнов, 5-дахи шахтынхид—хүдэлмэришэн Е. И. Рукавицина, «Горняк» гэжэ комбайнай машинист П. М. Архипов, бригадын бригадир М. С. Самойлов.

Г. Коноваленкын фото.

Комплексно бриг

Нүүрһэ малталгые снoор механизацилха бүтээсэ эрид дээшэл ниень хараадаа аба нэр ажалаа комплекс ханизацилаа һэмди.

«Горняк» гэжэ ко нүүрһэ малтадаг ман плексно бригада мүн участогта хүдэлмэрил гадымнай гэшүүн бүх лаа комплексноор эм тулада хэдэ хэдэн шудаланхай. Хүн бүх тэй болоһон сагтань бойщигой, шахта бүх бурильщигай, мүн уялгые нэгэн доро дү

Эбтэй эетэй бүл ажалладаг манай бриг Шахтёрой үдэрэй хү абаһан уялгаяа дүүр рилгоор бага бэшэ гаргаа. Уялгадаа эзэ хандадаг шахтёрнуу дадамнай нилээд олон дэнэрэй тоодо маши Н. Хохлов, П. Архипо нистын туһалагшанар вич, И. Рузиев, Г. болон бусадые нэрлэж байна.

Хүдэлмэрээ компл шье эмхидхээд байха римдаа хэдэ хэдэн б нүүдтэй ушарнабди. хooһон вагонеткэнүү соогоо асаргададаггүй ложо, заримдаа ажалн һаатана. 9 хүнһөө ёһотой манай бригада үедэ 5—6 хүн хүрэтэр нэ. Бии байһан бүхы ломжонуудаа хараадаа ажалайнгаа бүтээсые гэлжэ дээшэлүүлхын оролдохобди.

Д. Ба комплексно б бр

Цикличности графигаар

Жэлэй эхинһээ хой болотор 2-дохи шахтын участок гээгдэнги участ тоодо орогшо һэн. Уч шахтёрнуудай ажалла дэхи лавада циклич графигаар ажаллахын гэжэ шахтёрнууд һая тоолодог байһан юм. рөөшье эндэхи лавада лагшад нүүрһэ малтах дабагдашагүй хатуу хабсагайда, үгышье һаа, ги газарта дайралдагш

Шахтын хүтэлбэр энэ участогай ажалые хэн табихын зорилгоор шахтёрнуудые эльгээһ гаа. Тэдэнэй тоодо ерэлсээ һэм. Август эхинһээ манай участ нүүрһэеэ цикличности фигаар малтадаг боло лаа иигэжэ шэнэдхэн т һаа хойшо нүүрһэ м хараа байса дээшэлээ.

А. Кормиличев, шахтын 1-дэхи уч нача

Шахтёрнуудай городто

Галуута нуур. Энэ нуурай түүхэ домог ажалша малша бурят арадай сэдьхэл зүрхэндэ удаан саг соо хадагалагдан, советскэ үе хүрэтэрөө ерээ. Холын «Хойто» нютагһаа сүлэлгэдэ ерэһэн Николай Бестужев зуугаад жэлэй саада тээ энэ нуурай түүхэ домогоор һонирхон, эрьеэрнь нэмжыһэн үнэтэ булашануудые шэнжэлэн харагша һэн гэлсэдэг. Энэ үнэтэ булаша имагтал советскэ засагай үедэ хүнэй аша туһада хэрэглэгдэжэ эхилээ. Нюргандаа үргэбшэтэй, дорюун солбон хэдэхэн хүнүүдэй нуурай эрьедэ ерэжэ, шэнжэлгэ хэһэнһээнь хойшо хорёодхон жэл үнгэрөө. Тэрэ сагһаа хойшо нуурай эрьедэ болбосон түхэлтэй город бодхоогдоо.

...Хадын саанаһаа бултайн гараһан үглөөнэй наран улаабтар элшээрээ шахтёрнуудай городые үлэмэдэг гэрэлтүүлнэ. Зэнхын хүхэрһэн нуурай эрьеэр хада мэтэ үндэр үндэр терриконууд субана. Обоолоотой байһан туйлай ехэ нүүрһэн шэнгеэр харагдадаг эдэ терриконуудһаа утаа бааян дэгдэнэ.

Томо томо репродукторнуудһаа зэдэлһэн хүгжэмэй абяан город соогуур зэдэлэн тарана.

Хүдэлмэришэн ангиин зэргэдэ ороһон Гомбо-Сурун Аюсуев эгээл энэ үедэ гэрһээ гаража, бусад нүхэдтэеэ хамтаран, шэнэ шахта руу шэглэбэ.

Малша бурядай хүбүүн Гомбо-Сурун бурят дайдынгаа баялигые ашаглалсаха зол хубитай байһандаа сэдьхэлээ ханан омогорхожо, ябадалаа улам түргэдхэнэ.

ШЭНЭ ШАХТАДА

Ямар нэгэн заводтол адляар харагдадаг шэнэ шахтын дэргэдэхи хоёр дабхар байшан соо хүнүүд ороно, гарана. Шахтёрско формо үмдэһэн эдэ хүнүүдэй нэгэ зариманиинь һүниин халааһаа ерээшэд, бусадынь үдэр, нэгэдэхи халаанда ажаллахаяа шахта орохоёо түхеэрэгшэд байба.

Нэгэдэхи халаанайхид ойро зуура түхеэржэ, шахтёрско формонуудые үмдэн, бэеэ зэһээд, шахта руу шэглэнэд. Тэдэнэр ута тэгшын налуу коридор соогуур доошолхо зуураа, лентэдэл адли үргэн транспортёр дээгүүр шулуу нүүрһэнэй нэгэ жэгдээр хада өөдэ урдан байхыень адаглан харана. Коридор соогуур жэрылдэн табигдаһан үдэрэй гэрэлтэй лампанууд шахтёрнуудай харгые элеэр туяатуулна. Шахтёрнууд иимэ харгыгаар хэдэн саг соо ябажа, сэб сэхэ зурыһан тэгшэ коридорто гаража ерэбэ. Нүүрһэтэй вагонеткэнүүдые шэрэһэн электровозууд энэ коридор соогуур тээрээнээрээ буулган гүйлгэлдэнэ. Шахтын хоёрдохи дабхарһаа түсхай бункераар адхаран унажа байһан нүүрһэндэ дүтэлэн ерэһэн хооһон вагонеткэнүүд нүүрһээр дүүрээд лэ саашална.

Энэ үглөөгүүр нэгэдэхи халаанайхидтай сугтаа шахта соо оролсоһон шахтын начальнигай орлогшо Петр Иванович Собянин һүниин халаанайхидай ажалые хёрхоор ажаглан харана. Шахтада удаан саг соо хүдэлмэрилжэ, ажалай ехэхэн дүй дүршэлтэй болоһон нүхэр Собянин шахта соохи ямар нэгэн дутагдалые хараһаар лэ обёордог болонхой.

Петр Иванович шахта соохи механизмуудые шалган харагша мастер Подсидковтай уулзажа, ажалаарнь һонирхохо зуураа, манда хандан иигэжэ хөөрэбэ:

— Шахта соохи механизмууд болон түхеэрэлгэнүүдэй нэгэ жэгдээр ажаллаһанһаа нүүрһэ малталга эрид дээшэлдэгынь элитэ. Энээниень хараадаа абажа, нүхэр Подсидковые иимэ харюусалгатай хүдэлмэридэ табиһан байгаабди.

Нүхэр Подсидков шэнэ уялга дүүргэжэ эхилһэн сагһаа хойшо уралан нарижуулгын хэдэ хэдэн дурадхалнуудые оруулаа.

Түхэреэн томо сахариг руу нэгэ нэгээрээ ороһон вагонеткэнүүд нюдэ сабшаха зуура эрьелдэжэ, нүүрһэеэ доошонь адхаад, дахин саашална. Сахаригта дүтэлэн ерэһэн ээлжээтэ вагонеткэ руу хүргаараа заан, нүхэр Подсидков иигэжэ хөөрэбэ:

— Нүүрһэтэй вагонеткэнүүдые энэ сахаригта абаашахын тулада урдань хоёр хүн хэрэгтэй байһан юм. Манай оруулһан уралан нарижуулгын дурадхалнуудай хэрэглэгдэһэнэй удаа нэгэ хүниинь ондоо ажалда оруулагдаа.

Шахтёрнууд эндэһээ саашалжа, нарин гэшхүүрээр өөдөө гараад, һүниин халаанайхидые һэлгэхэеэ ерэбэ.

Һүниин халаанда Толстихинай бригадынхид нүүрһэ малтаһан байба. Бригадирай орлогшо нүхэр Бубнов ажал хүдэлмэри тухайгаа хөөрэхэ зуураа, иигэжэ мэдүүлбэ:

— Шахтёрнуудай үдэрэй ойртохо бүри манай участогайхид нүүрһэ малталгаяа үдэр бүри дээшэлүүлжэ байна. Газар доро нүүрһэ малтадаг манай участогайхид шахтын бүхы хүдэлмэришэдтэл адли шахтёрнуудай һайндэрые ажалай эрхим бэлэгэр угтахын түлөө тэмсэнэ. Манай участок 7 һарынгаа даалгабарие 111,2 процентээр дүүргэжэ, олон зуун тонно нүүрһэ түсэбһөө гадуур үгөө.

НЭЭМЭЛ РАЗРЕЗДЭ

Нүүрһэ ашаалһан самосвал-машинанууд шэнэ шахтын харша руу хойно хойноһоо һубарилдан орожо, нүүрһэеэ буулгаад экскаватораар обоологдоһон болдог хадануудай саагуур хоргодон ороно.

Эдэ машинанууд шэнэ шахтын нээмэл разрез руу ошожо байһан байба.

... Нээмэл разрез. Нүүрһые нээмэл аргаар малтаха энэ разрез туйлай гүнзэгы гол мүрэнэй һабадал адляар харагдана. Алхалдаг экскаваторнуудаар малтагдаһан энэ разрез руу ороһон машинанууд дүрбэн кубын экскаваторай дэргэдэ зогсожо, ойро зуура нүүрһээр дүүргэгдэнэ.

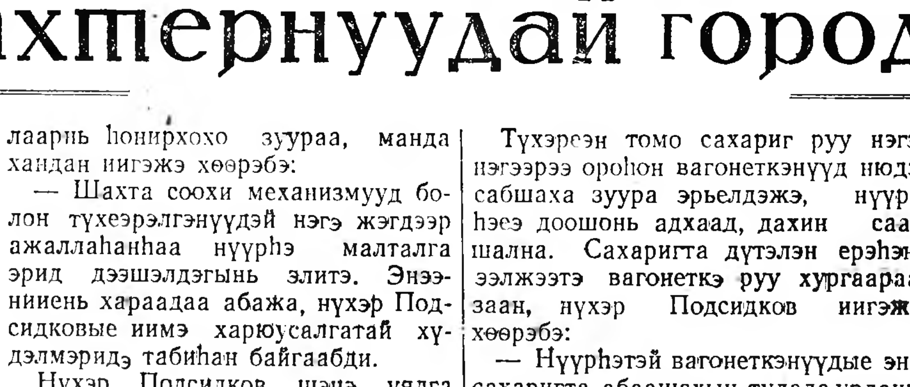
Экскаваторые энэ үедэ ма Еранский жолоодожо байһан Машинист Александр Еранс раха янзада хорёод гарамга най хүн шахтада ажаллаха һээр 3 жэл шахуу болоо. Энэ машинистын мэргэжэл шу мүнөө шадабаритай машин дай нэгэн болонхой.

Разрездэ ажалладаг бүхы нистнуудай оролдосотойгоор һэнэй ашаар нээмэл р нүүрһэ малталгын түсэб һа үлүүлэн дүүргэгдэнэ. Экска машинистнууд нүүрһэ малт һарынгаа даалгабарие 127 дүүргэөд, шахтёрнуудай үдэр тээ суудхэ бүриингөө даалг 140 процент хүрэтэр дүүргэ машинистнууд Анатолий Ч Петр Мельников, тэрэшэлэн М Шевченко, Шкуратов болон шахта соогоо хүндэтэй болон

***

Үдэшын боро хараан. Хү рагдажа байһан Галуута һэрюухэн һабшээн үлеэжэ, нюурые зөөлэхэнөөр эльбэнэ. энэ үедэ электрын гэрэлээр һан үйлсэнүүд хүн зоноор д эхилбэ. Үйлсэнүүдэй хоёр гаар хадагдаһан лозунгнууд плакадууд шахтёрнуудай ойртожо байһые гэршэлэн на. Үйлсэнүүдээр сэдьхэл нээр алхалаллан ябаһан ной дунда үдэрэй халаанда лаашадшье бии. Хүдэлмэри гиин зэргэдэ жагсаһан эдэ нууд Эхэ орондоо улам ехэ үгэхэ гэһэн нэгэн хүсэлэнтэй.

И. БАЛЬДИ

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 7—8-дахи шахтын экскаваторай машинист А. Еранский нүүрһые нээмэл аргаар малтажа байна. **Е. Бажановӑй** фото.

...үрэндөө тарган мяха ехээр тушаая

...алуу мал адуулха тухай хэдэн үгэ

...рбаад жэлэй саада тээ ...э дураар мал адуулагша ...н байнаб. Һүүлэй жэлнүүдтэ ...ал харууһалдагби. Энэ үе ...түрүү малшадай дүй дүршэл- ...илсажа, хүдөө ажахын ху- ...лэгшэдэй үмэнэ парти, пра- ...ствынгаа табиһан зорилго- ...бэелүүлэлсэхын түлөө тэм- ...эрынгөө ажал дээрэ зарим ...жалта туйлажа байнаб. Гу- ...тарган мяха ехээр үгэхын, ...аа убэлжэлгэдэ хүсэ шадал- ...ир тарганаар ондо оруулхын ...зун-намарай сагта һайнаар ...а, таргалуулха хэрэгтэй.

...эйгын үе соо муу харууһан- ...ложо, ехээр турашаһан 200 ...убай мал, тэрэ тоодо буруу, ...гудые нёдондо хабар даажа ...зунай бэлшээриин үедэ тус ...шэгнүүрые центнерһээ ...нэмээжэ, бараниень тар- ...тушаагаа һэм.

...эриин үедэ һубай мал хай- ...гэжэ таргалуулнабииб гэ- ...малаа бүхэли сүүдхэ соо гэхэ ...үдэр һүнигүй адуулдаг бай- ...аа малаа дүрбэ, гурба, хоёр ...адуулжа уһалаад, хэбтүүлжэ ...лые оролдодогбди. Тиигэжэ ...да бэлшээриин һүүлээр мал ...ардаг. Мүн хибэдэһээ хибэ- ...ход бэлшэхэдээ ехэ хомхой- ...эйлдэг юм. Бэлшээриин үедэ ...адаал һаа оло дахин уһал- ...н юм. «Зун, намарай мал— ...» гэжэ малша зон хөөрэлдэ- ...шэ.

...ээриингээ газарые хубаарил- ...гүүлжэ байгаад, малаа ...ада ехэ һайн юм. Бэлшээ- ...газарай нэгэ хубидань 4—6 ...соо адуулаад, һүүлээрнь ама- ...да ногоониинь һайжардаг ...Зундаа ехэ халуунай болохо- ...ые ехээр ядаангүй, һэрюун ...гү, али уһан соо тиирүүлхэ- ...н юм. Тиигээд намар тээшэ зунай һүүл багта нэмэлтэ ногоон тэжээл үгэхэдэ мал ехээр таргалдаг. Үгышье һаа, зундаа үдэрэй халуунда малаа тиирүүлжэ байхадаа, үбһэ ногоо гү, али таригдаһан зелёнко сабшажа, һүүдэр газарта хаяжа үгэдэг һэмди. Мүн хорой соогоо, газаагуурнь ногоон дээгүүр тэжээлэй дабһа элбэг байлгадагбди. Тэрэниие мал долёожо эдеэд, үнгэ хүрэжэ, ехээр уһалдаг юм.

Мүнөө жэлдэ би өөрынгөө хүгшэн Ханда, һургуулиин һурагша Цыпилма басагантаяа 9 — 12 һаратай 211 буруу тугалшадһаа тушаажа абаад, харууһалжа байнабди. Түрүүшынхеэ бэлшээридэ гараһан залуу малые һайнаар адуулха хэрэгтэй. Яахадааб гэхэдэ, эдэнээмнай зариманиинь хойто жэл гүрэндэ тушаагдаха, нүгөөдүүлынь хожомоо үнеэд болохо бшуу. Эгээл тиимэһээ бүхы арга хабаараа оролдожо, шадажа, эдэ залуу малые адуулбал, һайнаар түлжэхэ байна. Залуу мал томо малда орходоо халуунда тэсэмгэй бэшэ, тиимэһээ ехэнхидээ бэлшэнгүй байхаяа һанадаг, таргалсагүй байдаг юм. Тиимэ тула һэрюундэ, һүниндөө, эртэ үглөөгүүр һайса адуулха хэрэгтэй. Залуу малые илангаяа ногооной эгээл шэмэтэй үедэ бэлшээжэ таргалуулхые оролдодог байнабди.

Мүн мүнөө намартаа тушаагдаха 15 толгой һубай үнеэдые адуулжа, таргалуулхые намда даалганхай.

Мүнөө залуу малайнгаа шэгнүүрые 500—700 граммаар, томо малайнгаа шэгнүүрые нэгэ килограммаар үдэр соогоо дээшэлүүлжэ байнаб. Эдэ малаа бултыень дундаһаа дээшэ шадалтай, тобир тарганаар тушааха уялгаяа дүүргэхын түлөө оролдохоб.

Арсалан Намсараев,
Яруунын совхозой һубай малай гүүртын ахалагша малшан.

Сарнуудаа 6—7 центнер шэгнүүртэй болгохоб

...гээшэ бэлшээхэ, эдеэлүүл- ...үсэн гэжэ тон зүб хэлсэдэг. ...ажа байһан малаа оролдо- ...оор бэлшээжэ, хүдэлмэри- ...рим тэды амжалта туй- ...байнаб. Үбэлжэлгын эхил- ...аа һайса таргалуулжа, үбэл- ...э эдюулэнгүй шахуу бэл- ...э ябуулжа, ондо оруулдаг ... Үбэлэй үедэ Гангын Дээрэ ...й модотой дулаан газарта ...а үбэлжэдэгбди.

... 106 толгой һубай мал ..., Курба голой хойто бэедэ ...Нуга гэжэ газарта зуһажа ...ди. Адуулдаг һүрэг соомнай бэеэ хүсэшэһэн амба тарган томо сарнууд, мүн залуу мал—хашаратуудшье бии. Амба тарган сарнуудай эрхимынь 5 центнерһээ үлүү шэгнүүртэй юм.

Томо сарнуудай шэгнүүрые 6—7 центнер болгохо зорилготойбди.

Зунай хүхэ ногооной үедэ бэлшээреэ шадамараар хэрэглэжэ, малаа үдэр һүнигүй һайса адуулжа, шэгнүүрые сүүдхэдэ 1—1,5 килограммаар нэмээхэбди.

Доржо Чимитов, Хориин аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой мал адуулагша.

Хэжэнгын аймагай Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоз элдэб барилгануудые ургэнөөр ябуулна. Мүнөө Бахлайта нютагта малажалай городок баригдажа байна. Малшадай байха гэрнүүд, малай хоёр байра шэнээр баригдаба.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: малшадай байха гэрнүүд.

А. Мантаевай фото.

Хэзээ дүүргэгдэхэ шиидхэбэри юм?

(Редакцида ерэһэн бэшэг)

Баргажанай аймагай Ленинэй, Сталинай нэрэмжэтэ колхозуудай бүхы малайнь 70 процент шахуу Карасука гэжэ газарта зуһадаг юм. Эндэ 150 шахуу хүн мал харууһалдаг. Теэд эдэнэй дунда культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри ябуулагданагүй шахуу. Һара соогоо нэгэ дахин лэ Малшадай үдэр үнгэргэгдэдэг. Эндэхи малшадай үйлэдбэриин зүблөөн болодоггүй, газетэнүүд болон журналнууд ехэ удаан боложо абаашагдадаг. Кинокартина тон үсөөн харуулагдадаг байна. Улаан булан ёһын тэдыдэ эмхидхэгдэнхэй, радиоприёмнигууд хүдэлдэггүй. Эндэхи фермэнүүдтэ культурна хүдэлмэри ябуулха таарамжатай гэршэе үгы юм.

Май һара соо Уланай сомоной Соведэй сесси малые зунай бэлшээридэ гаргаха тухай асуудал зүбшэн хэлсэхэдээ зундаа малшадай дунда культурна, ойлгуулламжын хүдэлмэри ябуулха тухай һайн шиидхэбэри абаһан байгаа. Жэшээнь, хоёр колхозуудай малай гүүртэнүүдэй тэг дунда, тоһоной заводой дэргэдэ 200 хүнэй багтаха зунай клуб бариха гэжэ шиидхэгдэһэн байгаа. Сессиин энэ шиидхэбэриин ёһоор Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ Е. Ф. Устинов, Сталинай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ Р. З. Санжиев байгша оной июниин 15 болотор клуб бариха газарта барилгын модо хүсэдөөр буулгаха гэһэн уялга абаһан байгаа. Сомоной Соведэй түрүүлэгшэ нүхэр Цыреновтэ клубай барилгые эмхидхэхыень даалгагдаһан юм. Эдэ колхозуудай нэгэниинишье заагдаһан болзор соо барилгын материал зөөгөөгүй, энээнэй гэмээр июль һара болотор энэ барилга унжагайраа. Иигээд байхадань сомоной Совет энэ асуудалые дахин сесси дээрэ, табиха баатай болоһон юм.

Теэд сессиин шиидхэбэри дүүргэнэгүй.

Ц. Карасунов.

„БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭНДЭ" БЭШЭҺЭНЭЙ ҺҮҮЛЭЭР

„Хэдэ дахин хэлсэһэнэй удаа..."

Яруунын аймаг дотор ниитэ-политическэ хүдэлмэри, харуулан ойлгуулха агитаци ехэ муугаар ябуулагдана. Энэ хүдэлмэриие һайжаруулха тушаа асуудал КПСС-эй Яруунын айкомой бюро дээрэ, мүн тэндэхи совхоз, МТС, колхозууд, предприяти болон эмхи зургаануудташье хэлсэгдэһэн аад, өөдтэй юумэн хэгдэнэгүй гэһэн статья манай газетын июлиин 19-нэй номерто дээрэ дурсагдаһан гаршагтайгаар толилогдоо һэн.

Энээн тушаа КПСС-эй Яруунын айкомой секретарь нүхэр Золтоев манай редакцида иигэжэ мэдээсэнэ: Бэшэг соо заагдаһан баримтанууд булта зүб байгаа. Аймаг дотор харуулан ойлгуулха агитациие һайжаруулха тушаа КПСС-эй айком зохихо хэмжээ абажа байна. Мүнөө тэжээл бэлэдхэлгэдэ зорюулһан 500 уряа лозунгнууд гаргагдаа. Энээнһээ гадна «Сталинец» гэжэ аймагай газетын хуудаһануудта һаалишадай социалистическэ мүрысөөнэй дүнгүүдые харуулһан бюллетень һара бүри толилогдодог болоо. Мүн «Дайшалхы хуудаһа», «Молни» гаргаха макет бэлдэгдээ.

„Һанаа амар һуудаг секретарь"

Иимэ гаршагтай статья манай газетын июлиин 29-нэй номерто толилогдоһон байгаа. Тэрэ статья соо Зэдын аймагай Доржо Банзаровай нэрэмжэтэ колхозой парторганизациин секретарь нүхэр Дымчиков энэ ажалһаа гадна, сомоной Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшын тушаал даадаг. Теэд энэ хоёр тушаалайнгаа алиниишье һайнаар дүүргэнэгүй гэжэ бэшэгдэһэн юм.

Тэрэ статья КПСС-эй Зэдын айкомой бюро дээрэ августын 6-да зүбшэн хэлсэгдэжэ, энээн соо заагдаһан дутагдалнуудые усадхаха тушаа хэмжээнүүд абтаа.

Доржо Банзаровай нэрэмжэтэ колхозой партийна организациин секретарь нүхэр Дымчиковтэ партийна организациин хүдэлмэриие һуларуулһанайнь түлөө һануулга хэгдээ гэжэ КПСС-эй айкомой секретарь нүхэр Желтый манда мэдээсэбэ.

Цыдып ЖАМБАЛОВ

ЭРШЭТЭ АЖАЛАЙ УРМАНДА

Хэнтэг сухалтайгаар тэнгэри дуугараад,
Хэдэн хоногто бороогой шааяхадань,
«Сэлмэһэй даа» гэһэн бодол зосоо ороод,
«Сэлмэһээ даа» гэһэн бодол зосоо заал һаа...
Гааһаа зуунхай баабайм мүнөө үүридээ
Газаашаа харан, мэнэ шэртэмсээрээ:
—Үбһэндэ орохо саг дээрэ, энэ юрэдөө
Үһөөрхэһэн тэнгэриб, һаалта,—гээд гэмэрэ-
Намхагар хара үүлэд гэнтэ орьёлоод,
Няд-тад бадашан, наярна һүреэтэй.
Колхозойхидни зүгөөр энээнһээ тэрьелээд
Хорохо газар бэдэрээгүйл тэдэнэр.
Харин тиихэдэ сагаалхиһан бороон соогуур
Харанаб бишье баһа нэгэн һаналтай:
Суба хэдэрэнхэй хүнүүд лэ яаруугаар
Субанад, субанад—ябган...,унаатай...
Хүнүүднай байгаалиһаа айдаг заншалгүй,—
Хүсэһэнөөл бэелүүлдэг юм лэ заатагүй.
«Бороогоо хүлеэе, болино бэзэ» гэлсэнгүй,
Болзорто даабари бэелүүлхээ һаатаагүй:
Хаялгын халтирма шабартай харгы руу
Косилка, машинануудай мүрнүүд зурылдаа.
Дүрөөдэ хүлөө хүргэжэ ядан, морёороо
Дүүнэд-ашанарнай хүхюунүүд урилдаа...
—Мүрысөөндэ уринаб!—гэнэ хүхюутэйгээр
Мүнхэ бригадир Батые харахалаараа.
Нүгөөдынгөө гарыень бариад мэхэтэйгээр
Нүхэртөө захина:—Шармайхаяал мэдээрэй!
Хушуунай баруугаарш, зүүгээрш бригаданууд
Хуу—баран далда орон ошонод, ошонод.
Плащынгаа нэбтэрһышье мэдэнгүй харгы дээр
Парторг, түрүүлэгшэнэр үни удаан зогсонод...
Элдэб машина, техникэ эльгээгдээл,
Элэшэгүй бата оньһото хүсэн нэмээгдээл.
Элбэг ехэ шэмэтэ тэжээл бэлэдхэлдэ
Эршэтэ ажал бусалаал хаа-хаанагүй.
Согтой хүхюутэй үетэн нүхэдни барандаа
Солото ажалай жэшээ харуулжа ябаял!
Тала дайдые бүрхөөмэ хони, малдаа—
Таһалдашагүй тэжээл хуряажа абаял!

Гомбожап БАЗАРЖАПОВ

ШЭНЭ ГАЗАРТА

Хооһон намдуу нойрсон хэбтэһэн талые
Хонгёо абяан, буладай нэерээн һэреэнэл.
Коммунис партиин үгэһэн захяа даабариие
Хамаг зомнай нэгэн һаналаар бүтээнэл.
Бүхы зомнай энэ даалгабари дүүргэхэ
Баатар хүсэеэ эршэдэн урагшаа шуумайгаал.
Түрэһэн дайда түрэл ороноо баяжаахаа
Түрүү залуушуул—эдир хүнүүд шармайгаа...
Тура городуудһаа үдэр һүни илгаагүй
Трактор, машина тээһэн ута эшелонууд,
«Шэнэ газарта» гэһэн гаршагтай вагонууд
Шурьян табилуулнал эсэхэ сусахаа мэдэнгүй.
Энэ нютагта эзэн болохо залуушуул,
Шэнэ газарые элдэн ашаглаха эдиршүүл
Хабарай шанга һалхи шуургандашье торонгүй,
Хооһон талын зэрлиг дошхонһоошье айнгүй,
Булад хатуу сухаришагүй зоригтойгоор
«Булихабди!» гэһэн сухаришагүй бодолтойгоор
Коммунизмын баялигые арьбадхалсажа ороо
Ажабайдалаа саашадань шэмэглэжэ эхилээ.

Цыремпил ДОРЖИЕВ

ЁОХОРОЙ ДУУН

Арюунда наран орожо,
Аажамхан үдэшэ болоол даа.
Ажалай һүүлээр амаржа,
Артелиингээ клубта, ерээл даа.

Эжэл нүхэд барандаа
Эндэ ерээбди, олон даа,
Эдир залуу наһандаа
Эбтэй наадахада, зохид даа.

Зулгы басагад ерэжэ,
Зоной наада доһолгоо.
Зарим хүбүүд ерэжэ,
Зангаа дэмы хубилгаа.

Үеын басаган, харыш,
Урихан зулгы нюдөөрөө.
Үсэд зантай хүбүүнэй,
Үрэ зүрхынь хүдэлгыш.

Хонгёо хоолойн аялгашни
Холуур, саагуур сууряатаа.
Хонгор, урихан шарайшни
Хамагай харасы татахал даа.

Эдир залуу наһамнай
Эгээл золтой юумэл даа
Эбтэй нүхэд барандаа
Энэ нааданда ерытэ.

Арюунда наран орожо,
Аажамхан үдэшэ болоол даа.
Ажалай һүүлээр амаржа,
Артелиингээ клубта ерээл даа.

Байгаалиие шэнжэлгээр хэһэн хөөрэлдөөн

...до мүшэдтэ хүрэтэр ниидэхэ тухай

...лэй арбаад жэлэй турша до- ...ука, техникын талаар түрь- ...ехэ дэбжэлтэ туйлагдаба. ...хүсые үйлэдбэрилэн шэн- ...тэрэниие ашаглаха арга бо- ...нууд, ракетнэ техникын ба ...ин талаар туйлагдаһан элитэ ...жалтанууд, радиолокациин ...ктроникын шэнэ шэнэ зүйл- ...шатадаггүй игэнэ материал- ...бии болголго, авиационно ...нын талаар нилээд ехээр ...н дабшаһан ушар—эдэ бүгэ- ...мүшэдтэ хүрэтэр ниидэхэ ...тай холбоотой онсо шухала ...нуудые шиидхэжэ эхилхэ ...гобо.

...ическа онгосые газарай та- ...саашаа гаратар ниидхүүлхын ...айхабтар ехэ техническэ бэр- ...нүүдые дабаха хэрэгтэй юм. ...ойрын арбан жэлнүүдэй ху- ...соо космическа онгосо бариха ...шухала хэрэгтэй хамаг бүхы ...мэргэжэл хүн түрэлтэндэ му- ...ни болонхой.

...э орёо бэрхэ зорилгонуудые ...лмээр ямар тиимэ арга бо- ...нууд бии гээшэб?

...н гаран жэлэй урда тээ оро- ...үүехэ эрдэмтэ К. Э. Циолков- ...«Юртэмсэ дэлхэйе реактивна ...агээр шэнжэлгэ» гэһэн зо- ...эшэ бэлэй. Теэд одо мүшэдтэ ...ниидэхэдээ имагтал ракетэ- ...е хэрэглэхэ ушартай гэжэ то- ...лһон юм. Юртэмсын хизаар- ...лын зай руу ниидэхын тула ...ай татасаһаа холодон ошохо ...эй онгосо бии болгохо ёһо- ...айгаа. Тэрэ онгосонь нэгэн гэ- ...зарые тойрожо ниидэхэ, үгышье һаа одо мүшэдэй хоорондуурхи хизааргүй холын зай руу гүнзэгыһэн орохо болоно. Түрүүшынхеэрынь болоо һаа, секунда соогоо 7—9 километр, удаадахяарнь һаа секундын 12 километр түргэнтэйгөөр шуумайн орохо юм.

Эгээл иимэ онгосо бүтээжэ боломоор байна гэжэ ракетнэ техникын һүүлэй жэлнүүд соохи хүгжэлтэ элирхэйлбэ. 13 тонно тухай эхин шэгнүүртэй байһан «Фау—2» гэжэ немецкэ сэрэгэй ракетэнүүд секунда соо 1,6 километр хүрэтэр түргэнөөр ниидэдэг, 80 километр хүрэтэр дээшээ хөөрэдэг байһаниинь мэдээжэ. Тиимэ двигателиинь 70 секунда соо хүдэлдэг байһан юм. Харин бүхы ниидэлгэнь 5 минута соо үргэлжэлдэг байгаа. Голландиин эрьеһээ Лондон хүрэтэрхи 270—300 километр зайе энэ саг соо тус ракетэнүүд дабажа гарадаг һэн. Мүнөө үедэ энээнһээ жэшээгүй түргэнөөр ниидэдэг ракетэнүүд бии болонхой.

1954 оной майн 24-дэ Уайт-Сэнд гэжэ газарта туршалга хэжэ табигдаһан «Викинг—11» гэжэ американска ракетэ энээнһээ урагша хүртөөгүй байһан 254 километр дээшээ хөөрэбэ. Секунда соо эрхимынь 1,92 километр ниидэһэн байгаа. Энээнэй эхин шэгнүүрынь 7,5 тонно байһан юм. Энээн дээрэһээ харахада, «Викинг—11» гэжэ ракетэ «Фау—2»-то орходоо холо түргөөр ниидэдэг болоо ха юм. Тиигэбэшье газарай татасые дабан гаража, юртэмсын хизааргүй холо руу ниидэн ошохын түлөө үшөө түргэнөөр ниидэдэг онгосо хэрэгтэй.

Бүри түргэнөөр, улам холо хүрэтэр ниидэхэ гээ һаа хоёр, гурбан дабхар залгалаатай ракетэ хэхэ һанал бодол түрэһэн байна. Мүнөө үедэ байһан химическэ түлишэ хэрэглээд, иимэ олон дабхар залгалаатай ракетээр бүришье түргэнөөр, бүришье холо хүрэтэр ниидэжэ боломоор гэжэ түрүүшын туршалганууд харуулба. Хоёр хубиһаа бүридэһэн «Бампер—5» гэжэ ракетые туршажа үзэһэнэй үрэ дүнгүүд угаа һонирхолтой. Энэ ракетэ секундын 2,2 километр хүрэтэр ниидэжэ, 400 километр хүрэтэр дээрэ хөөрэһэн байгаа. Тиигээ хадаа часай 8 мянган километр ниидэһэн болоно. Энээнһээшье түргэнөөр ниидэжэ, бүришье холо хүрэтэр ошохо ракетэнүүдые бии болгохо арга мүнөө үедэ олдонхой.

Одо мүшэдтэ хүрэтэр ниидэлгэ эмхидхэхэ зорилгые иимэ гурбан шата болгожо хубаамаар байна: 1 — хүнэй һуултагүйгөөр өөрөө ниидэдэг ракетэ бии болгожо, нэгэ хэдэн саг соо Газарые тойруулан ниидхүүлхэ болоно; 2—хүнэй һуугаад ниидэдэг ракетэ хэжэ, Газарые тойруулан саг үргэлжэ ниидхүүлхэ, мүн тэрэшэлэн нэгэ хэдэн автоматическа ракетэнүүдые хэжэ, һарые тойруулан ниидхүүлхэ; 3—һарада хүрэтэр эгээн түрүүшын аяншалга хэхэ, тэрээнһээ уламжалуулаад юртэмсын бэшэ бэшэ одо мүшэнүүдтэ хүрэтэр ниидэхэ. Энэ түсэбэй түрүүшын хубиие бэелүүлхэ хүдэлмэри мүнөө хэдэ хэдэн оронуудта хэгдэжэ байна. Автоматическаар ниидэдэг, Газарые зорюута тойрожо байха онгосонууд ойрын 1—2 жэлэй турша дотор бии болгогдохо юм.

Иимэ онгосо бии болгожо, одо мүшэдтэ хүрэтэр ниидэхэ гэһэн һанал бодолые К. Э. Циолковский дурадхаһан байгаа. Тэрэнэй бодомжолһоной ёһоор энэ онгосонь Газарай нюрууһаа дээшээ 35900 километртэ хүрэхэ ёһотой байгаа. Иимэ зай юундэ хараалагдааб гэхэдэ, сүүдхэ соохи 24 часта тус онгосо мүн лэ нэгэ тойрожо үрьдихэ зэргэтэй болоно. Иимэ хадаа тэрэмнай огторгойдо хөөрөөд огто хүдэлэнгүй шахуу байха ха юм. Одо мүшэдтэ хүрэтэр ниидэлгын ямар нэгэн онсо станци гэхэ гү, али дам саашань ракетые ниидхүүлхэ талмай болгон тэрэниие хэрэглэмээр байна.

Газарһаа эды шэнээн холо зайда иимэ онгосо тогтоохо гээшэ техническэ талаараа айхабтар бэрхэшээлтэй хэрэг гээшэ. Ушар иимэһээ одо мүшэдтэ хүрэтэр ниидэлгые эмхидхэлгын һүүлэй шатада энэ зорилгые дүүргэжэ боломоор. Түрүүшын үедэ багашаг хэмжээтэй автоматическа онгосонуудые барижа, Газарһаа даншье холо бэшэ зайда табяад үзэхэ ушартай. Юртэмсын зай руу улам саашалха бүри космическа ракетэ барихань бэрхэтэй гээшэ. Зүгөөр улам холо болохо бүреэ тиимэ онгосые ашаглахада таарамжатай юм. Дээшээ болохо тудамаа бүри удаан тогтожо байха жэшээтэй юм. Хэрбээ 480 километр дээрэ хөөрөө һаа, хоёр жэл соо тогтожо байха, харин 320 километртэ һаа—оройдоо хоёр недели соо байха, үгышье һаа 160 километртэ гарабал—миин хэдыхэн час тогтохо бшуу. Түрүүшын автоматическа онгосонууд Газарһаа дээшэ 200—300 километртэ хүрэхэ ёһотой гэжэ бодомжологдодог. Эгээл тэндэнь далай дээрэхи агаарта орходоо хии агаарынь 200 миллион дахин шэнгэн болодог байна. Агаарайнь хэды иимэ байбашье, онгосын ниидэлгэдэ байн байн бүри ехэшэг эсэргүүсэлтэ үзүүлэгдэхэ болоно. Тиимэ байһан дээрэһээнь тус онгосо Газарта дүтэлхэдөө үсхэн агаарта орожо шаташаха юм. Харанхы һүни огторгойгоор зуралзан унаһан одо мүшэдтэл адляар дүрэхэ байна.

Мерилендскэ университедэй профессор Сингер гэдэг багашаг хэмжээнэй автоматическа онгосын эгээн һонирхолтой проект зохёобо. Уласхоорондын геофизическэ жэлэй үедэ тиимэ онгосо табиха гэжэ бэлэдхэхэдэ Холбоото Штадууд энэ проектые үндэһэ болгон баримталаа. Сингерэй дурадхаһан онгосо алюминиһаа гү, али пластмассаһаа хэһэн 600 миллиметр тухай диаметртэй, 45 килограмм шэгнүүртэй, һүн сагаан үнгэтэй бүмбэгэ байха юм. Тэрээн дотор элдэб шэнжэлгэ хэхэ өөрөө хүдэлдэг аппаратура, аккумулятортай батарей, радиопередатчик, радар болон бусад түхеэрэлгэ хэгдэхэ байна. Моторынь, радиопередатчигынь, бусад хэрэгсэлнүүдыншье гол түлэб наранай элшын хүсөөр ябуулагдадаг байха. Термоэлементнүүдэй батарейн хүсөөр наранай хурса элшэ ондоо хүсэн боложо хубилгагдаха юм.

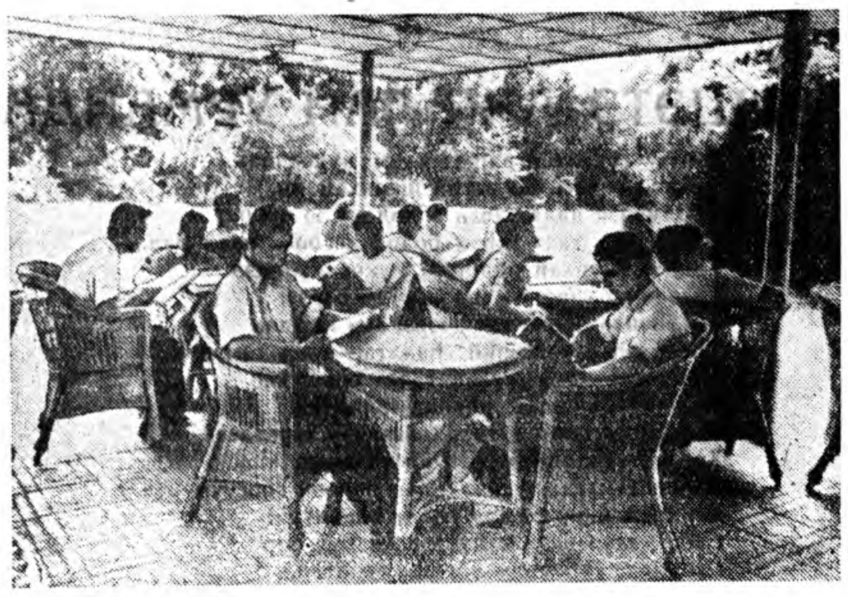
Наранай элшэһээ гадна, радиоактивна изотоп—стронцинай хүсые хэрэглэдэг атомна батарейнүүд, удаан болзортойгоор хэгдэһэн тусхай аккумуляторнууд мотор болон бэшэ түхеэрэлгэдэнь хүсэ оруулха гэжэ хараалагдана. Шэнжэлгэ хэдэг элдэб олон приборнуудай харуулһан тоо баримтануудые мүн лэ тэдэ хүсэнэй ашаар радиопередатчигаар дамжуулжа болохо.

Гурбан дабхар залгалаатай ракетын хүсөөр тэрэ зорюута табигдаһан онгосые ябуулха гэжэ хараалагдана. Онгосонь ракетын эгээн урда хушуунда тогтоогдоод, эрьелдэжэ байха болоно. 60—80 километр дээшээ хөөрөөд байхадаа ракетэнүүдынь секунда соогоо 3,2 километр түргэнтэйгөөр ниидэдэг болохо юм. тиихэлээрнь ракетын нэгэдэхи хубинь таһаржа, ехэ парашюдаар Газарта бууха зэргэтэй. Энэ хубиинь таһаржа байха үедэ ракетын хоёрдохи хуби хүдэлжэ эхилээд, 300 километр дээшээ гаргажа, секундын 5—6 километр түргэнтэйгөөр ниидхүүлхэ болоно. Хоёрдохи хубиин хүдэлжэ дууһахада, гурбадахи хубинь үргэлжэлүүлжэ эхилдэг. Тиихэлээрнь онгосо секунда соо 7—8 километр түргэнтэйгөөр шуумайжа орохо болоно. Эгээл энээхэн үедэ ракетэнь түхэреэлжэлэн ниидэжэ эхилхэ. Тиигээд саашадаа 90 минута соо Газарые нэгэ дахин тойрожо үрьдидэг байха.

Тэрэ онгосо дээрэһээ хэгдэһэн шэнжэлгэ, ажаглалтанууд научна талаараа айхабтар ехэ удхашанартай байха юм. Космическа гэрэл туяа тухай, ионосферын бүридэхэ ябадалда тэдэнэй үзүүлдэг нүлөө тухай, шэнжэлэгдээгүй одо мүшэд тухай һонирхолтой мэдээнүүдые тэндэһээ абажа болоно. Сагай уларилые уридшалан мэдэхын тула үүлэнэй иишэ тиишээ зөөжэ байһан тухай мэдээнүүд абтаха байна. Газарые тойроод ниидэжэ байха иимэ онгосо бии болгохо хүдэлмэри бэелүүлэгдэжэ эхилбэшье, энэ түсэбэй хоёрдохи ба гурбадахи хубинууд, үгышье һаа одо мүшэдтэ хүрэтэр ниидэхэ ябадал теоретическэ талаараал шэнжэлэгдэжэ байна. Тусхай тогтоогдоһон түхэлтэй, Газарые тойрохо онгосонуудые бии болгохо хэдэ хэдэн һанамжанууд бии.

Тэдээн сооһоо Браунай зохёоһон проект бүришье һаа мэдээжэ болонхой. Тэрэнэй дурадхаһанай ёһоор,

(Түгэсхэлынь 4-дэхи нюурта)

Румынска Арадай Республика. Бухарест. Культурын ба амаралтын Центральна паркдахи библиотекын террасада. ТАСС-эй фотохроника.

Арадай демократиин оронуудта

Чехословаки Монгол хоёрой хоорондын экономическа харилсаан

УЛАН-БАТОР, августын 24. (ТАСС). Монгол Арадай Республикын ба Чехословацка Республикын правительствэнүүдэй делегацинууд худалдаа наймаа ба научно-техническэ харилсаа холбоо үргэдхэхэ тухай хэлсээ Улан-Баторта хэжэ дүүргэбэ.

Худалдаа наймаа хэхэ ба 1956—57 онуудта түлэлгэ хэхэ тухай хэлсээн, МНР-эй ба Чехословацка Республикын хоорондохи научно-техническэ харилсаан тухай хэлсээн августын 23-да баталагдаба.

Чехословацка Республика арадай хэрэглэлэй товарнуудые, жэшээнь, ноохон, буд ба гутал, медицинскэ приборнууд, медикаментнууд гэхэ мэтые МНР-тэ худалдаха болобо. Монгол Арадай Республика Чехословакида ноохо, ямаанай хөөбэр, хэрмэнэй ба тарбаганай арһа болон бусад зарим товарнуудые худалдаха юм.

Научно-техническэ харилсаан тухай хэлсээн хоёр гүрэнэй экономическа байгуулалтада түрүү наукын ба техникын туйлалтануудые үргэнөөр хэрэглэхэ, энэ талаар харилсан туһалалсаха ябадалые хараалба.

Үсэгэлдэр үдэшэлэн МНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Ю. Цеденбал МНР-эй ба Чехословакиин хоорондо экономическа хэлсээнэй баталагдаһантай дашарамдуулан уулзалга хэбэ.

Чехословакида гүрэндэ таряа тушаалга ябажа байна

ПРАГА, августын 23. (ТАСС). Мүнөө жэл Чехословакида ороонто культурануудай хураалга эмхитэй һайнаар үнгэргэгдэжэ байна. Тиимэһээ гүрэндэ таряа тушаалга амжалтатайгаар ябажа байна. Августын 20 болотор орон дотор таряа тушаалгын түсэб 38,8 процент дүүргэгдэв. Нёдондо энэ үедэ түсэб 25 процентһээ нэгэ бага ехээр дүүргэгдэһэн байгаа.

Зарим областьнууд (Братиславска, Нитранска) таряа тушааха түсэбөө бүрин дүүргөө, зарим культураар үлүүлэн дүүргөө. Словаки түсэбөө 75 процентһээ үлүү дүүргөө.

Хитад оронoй барилганууд

ПЕКИН, августын 24. (ТАСС). Ухань, Лоян, Гирин болон Хитадай бусад промышленна центрнүүдтэ мүнөө үедэ нэгэдэхи табанжэлэй түсэбэй ёһоор 11 электростанци баригдажа байна. Эдэ электростанцинууд нэгэдэхи табанжэлэй түсэбөөр шэнээр үйлэдбэрилхэ гэжэ хараалагдаһан электроэнергиин гурбанай нэгэ хубиие гаргаха юм.

Цзянсу провинциин урда талада Шаньюцзян мүрэн дээрэ томо гидроэлектростанци баригдажа байна. Энэ жэлдэ тэрэ барилга дээрэ бетон табиха гол хүдэлмэри дүүргэгдэхэ юм. Эрэхэ жэлдэ тэрэ гидроэлектростанци промышленна ток үгэхэ байна.

***

Шэньянда электропроводагай завод шэнэдхэн заһагдаба. Үйлэдбэриин бүхы гол хүдэлмэри бүрин автоматизировалагдаа. Заводой бүтээсэнь долоо дахин шахуу дээшэлбэ.

***

Хитадай урда зүгтэхи Гуандун провинцида харгы замай барилга ехээр хэгдэжэ байна. Ганса энэ жэлдэ 2800 километр утатай шоссе харгы баригдаба.

Одо мүшэдтэ хүрэтэр ниидэхэ тухай

(Түгэсхэл)

Газарай нюрууһаа дээшэ 1730 километр зайда тиимэ онгосо тогтоохо болоно. Браунай һанамжаар хадаа иимэ онгосо бүтээхын тула 3 дабхар залгалаатай асари томо ракетэнүүд хэрэглэгдэхэ ёһотой. Тэдэнь тус бүхэндөө 7 мянган тонно шэнгэнүүртэй байха юм. Зүгөөр энээнэй 90 процентнь шатадаг зүйлнүүд байха. Бүхы ракетнэ двигательнүүдынь 300 секунда соо хүдэлхэ юм. Газарһаа эхилээд энэ онгосодо хүрэтэр час тухай саг соо ябажа хүрэхэ байна. Ракетэ бүхэниинь 36 тонно шэнгэнүүртэй ашаа тээжэ абаашаха. Тиин ехэ онгосо бүтээхын тула хэрэгтэй бүхы материалнуудай абаашагдахада, мүн лэ тиимэ гурбан дабхар ракетын хүсөөр тэрээ руу хүнүүд эльгээгдэхэ болоно. Тэдэ хүнүүд хии агааргүй газарта байгаад ажаллажа болохо тусхай хубсаһа үмдэхэ зэргэтэй. Тэдэнэр өөһэдөө бишыхан реактивна түхеэрэлгэнүүдтэй байха. Шэгнүүр гэжэ мэдэлэргүй газарта ошоод байхадаа тэрэ реактивна түхеэрэлгынгөө хүсөөр хүнүүд иишэ тиишээ ябаха юм. Онгосоо хабсаржа байха үедөө экипажай гэшүүд ута гэгшын нарин оһорооор ракетэһээ уяатай байха гэһэн һанамжа бии. Тэндэ ерэһэн шэнэ шэнэ ракетэнүүд тусхай газарта тогтохо болоно. Тиигээгүй һаань хүсэтэйгөөр дайраха, барижа байгаа онгосонь гэмтээгдэжэ магад ха юм.

Ракетнэ техникын талаар эгээн ехэ мэргэжэлтэдэй нэгэн болохо хүнэй зохёоһон энэ проект түүгээшэ, үлэмжэ тодорхой түсэб мүн байна. Айхабтар орёо бэрхэшээлнүүдтэй байһан ушарһаань энэ проектые ойрын сагта бэелүүлжэ болошогүй. Тиимэһээ энэ проектын хажуугаар бусад ондоошье түсэбүүд бии. Нэгэ иимэ зүйл хүн зоной анхарал татамаар юм: газарһаа холо 1000 километр зайда онгосо тогтооха гэжэ дурадхагдана. Ракетэнүүдэй эхин шэгнүүрэйнь багаа болгохын тула тэрэ бүтээжэ байһан онгосынгоо наада тээ газарһаа дээшэ даншье холо бэшэ зайда тогтоохоор бодомжолгоно. Тэндэ тогтоһонойнгоо һүүлээр ракетэнүүд дам саашаа ниидэхүүлэгдэхэ болоно. Иимэ болоод байхадань ракетын эхин шэгнүүр 600 тонно байжа, тэрээн соонһо 5 тоннонь шухала хэрэгтэй ашаан болохо юм. Тиимэ ракетэнүүдэй хүсөөр онгосо бүтээхэдэ шухала хэрэгтэй ашаан түрүүшээр наанань тогтоод, удаадань саашалуулагдажа боломоор байна. Мүн баһа хүн зонуудые иимэ аргаар лэ абаашагдаха ёһотой хараалагдана. Онгосо дээрэ табан хүнэй ошоод байхада һарадаа нэгэ дахин 0,9 тонно ашаатай бишыхан ракетэ табижа, холбоо барисаа тогтоохо болоомоор.

Зорюута тогтожо байха тиимэ онгосын баригдаһанай һүүлээр эгээн түрүүлэн һарада хүрэтэр ниидэхэ, саашань одо мүшэдтэ хүрэтэр ошохо хүдэлмэри эхилэгдэхэ зэргэтэй. Тэдээн тухай мүнөө дэлгэрэнгүйгөөр хэлэһэнэй үлүү. Зүгөөр ерээдүй үетэн иимэ ниидэлгэнүүдые хаража үзэхэ байнаниинь лабтай. Одо мүшэдтэ хүрэтэр ниидэдэг болоод, энээнһээ урагша үзэгдөө дуулдаагүй айхабтар һониролтой шэнэ зүйлнүүд элирэн гаража ерэхэл. Иигэ ниигээр лэ байгаалиин дэлхэйн шэнэ нюусануд тайлбарилагдаха болоно.

П. НИКИТИН, физико-математическа наукануудай кандидат.

Великобританиин компартиин политическэ комитедэй мэдүүлгэ

ЛОНДОН, августын 24. (ТАСС). Суэцкэ канал тухай асуудалаар өөрынгөө шиидхэбэрие египетскэ правительствода баруун гүрэнүүдэй баадхажа абхуулха гэһэн һэдэлгые буруушааһан, жагсаалда августын 26-да хабаадахые уряалһан мэдүүлгэ Великобританиин Коммунистическэ партиин политическэ комитет тунхаглаба.

«Египедтэй эбэй ёһоной хэлсээ хэжэ боломоор политикые зүбшөн хэлсэхэ һанаагүй байнаһаа баруунай гүрэнүүд эли тодоор мэдүүлбэ, — гэжэ тэрээн соо хэлэгдэнэ. — Тэдэнэр Индиин дурадхалнуудые буруушаажа абабагүй. Тэдэнэр хадаа Египедтэ ультиматум барюулжа, Суэцкэ каналые интернационализацилһан нэрээр тэдэ империалистическэ хиналта тоггооһо зорилготой политикые баадхаха хүсэлэнтэй.

Бүмбэрэг дэлхэйн олоноһ хүн зон иимэ политикые буруушаана. Египет болон арабска гүрэнүүд энэ политикые хээзээшье зүбшөөхэгүй...

Эб найрамдалай, английска арадай ашаа туһада иимэ хүсэ баримталгын политикые эрид шууд зайсуулха хэрэгтэй».

Сириин ба Ливанай премьер-министрнүүдэй хоорондохи хэлсээн

БЕЙРУТ, августын 24. (ТАСС). Үсэгэлдэр Ливанай премьер-министр Абдаллах Яфи Сириин премьер-министр Сабри Асали хоёр Софар гэжэ ливанска городто уулзажа, лондонско конференциин хэдэлмэриин дүнгүүд тухай хэлсээ хэбэ гэжэ «Телеграф» газетэ мэдээсэбэ.

Суэцкэ канал тухай асуудалаар баруун гүрэнүүдэй дурадхаһан проектые Сириин ба Ливанай премьер-министрнүүд буруушаагаа гэжэ газетэ тэмдэглэнэ.

Суэцкэ канал тухай асуудалаар Тунисай правительствын мэдүүлгэ

ТРИПОЛИ, августын 24. (ТАСС). Суэцкэ канал тухай асуудалаар Тунисай правительствын мэдүүлгые Ливидэхи Тунисай посольство тарааба. Суэцкэ каналай компаниие национализацилһан ябадал бэеэ даанхай ба бүрин эрхэтэ Египедэй эрхэ мүн гэжэ тэрэ мэдүүлгэ соо тэмдэглэгдэнэ.

Тунисска правительство асуудалнуудые амгалан аргаар шиидхэхэ политикые хододоо баримталжа байдаг. Тиимэһээ баруун оронуудай лагерьта гараһан харша ябадалда эсэс табигдаха бээз, баруун гүрэнүүд Дундада далай шадар түгшүүрилтэ байдал гаргажа байһан ба бүхы дэлхэй дээрэхи эб найрамдалда аюул тохёолдуулжа байһан бүхы хэмжээнүүдээ эрид шууд болюулха бээз гэжэ найдана.

Суданай гадаадын хэрэгүүдэй министрын мэдүүлгэ

КАИР, августын 24. (ТАСС). Лондонско конференци дээрэ США-гэй гүрэнэй секретарь Даллесай дурадхаһан барууны түсэбые Египет болон арабска гүрэнүүд абахагүй гэжэ Суданай гадаадын хэрэгүүдэй министр Махгуб үсэгэлдэр пресс-конференци дээрэ хэлээ. Юундэб гэхэдэ, Суэцкэ каналай уласхоорондын захиргаание тоггообол, Египедэй национальна эрхые доромжолхо байна.

Махгуб Индиин делегациин оруулһан дурадхалнуудые магтаад, лондонско конференци дээрэ советскэ делегациин ажал-ябуулгые үндэрөөр сэгнэбэ.

Германиин Коммунистическэ партиие хориһониие Италиин зон буруушаана

РИМ, августын 24. (ТАСС). Германиин Коммунистическэ партиие хориһон ябадалые Италида буруушаажа байна. Боннско засагаархидай зоргоороо болоһон ябадалые буруушааһан хамтын манифестые Миландахи коммунистическэ партиин, социалистическэ партиин, республиканска партиин, «арадай эб нэгэдэл» гэһэн хүдэлөөнэй, Бүгэдэнииты ажалай конфедерациин, ажалай итальянска холбооной, итальянска партизануудай национальна бүлгэмэй түлөөлэгшэд гаргаба. Германиин Коммунистическэ партиие хориһон ябадалые буруушаажа, Римэй хүдэлмэришэнэй нэгэ кварталда демократическа залуушуулай түлөөлэгшэд фашизмын һүлдэ болоһон свастикые галдаба. Ливорнын хүдэлмэришэд, Тернини, Мачерадай, Бриндизиин ба бусад городуудай ажалшад буруушаалай резолюци абаа.

Баруун Германиин армиие зэбсэглэлгэ

БОНН, августын 24. (ТАСС). Баруун Германиин промышленностиин, тон түрүүн хүндэ промышленностиин зэдэб һабаринууд Баруун Германиин армида хэрэгтэй бүү зэбсэг бүтээхэ ехэ захилнуудые абажа байна. ФРГ-эй оборонын министерство Баруун Германиин агаарай сэрэгэй хүсэнүүдтэ зэбсэглэхын тула хэрэгтэй 671 самолёт, тэрэ тоодо 360 реактивна самолёт бүтээхыень Баруун Германиин промышленна предприятинуудта захиба гэжэ хэблэл мэдээсэбэ. Энэ хадаа агаарай сэрэгэй хүсэнүүдтэ хэрэгтэй хоёрдохи ба эгээл ехэ захил мүн, энэ хадаа Баруун Германида «самолёт бүтээлгын «бодото дээрээ самолёдуудые бүтээжэ эхилһэн ябадал мүн» гэжэ «Дер Миттаг» газетэ тэмдэглэбэ.

Корейдэ эбтээ орохо тухай хэлсээе США эбдэнэ

ПХЕНЬЯН, августын 24. (ТАСС). Корейдэ эблэрэлгэ хэхэ талаар сэрэгэй комиссиин секретарьнуудай суглаан августын 23-да болобо гэжэ Корейн центральна телеграфна агентство мэдээсэбэ. Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын агаарай хилые америкаанска сэрэгэй самолёдуудай дабажа гараһан тухай буруушаалые Корейн ба Хитадай түлөөлэгшэ тэрэ суглаан дээрэ мэдүүлбэ.

Арабска оронуудай экономическа нэгэдэл тоггоолгодо бэлэдхэл

БЕЙРУТ, августын 23. (ТАСС). Үсэгэлдэр Бхамдунда (Ливан) арабска оронуудай түлөөлэгшэдэй зүблөөн дүүрэбэ. Арабска оронуудай экономическа нэгэдэл тоггооход тухай асуудал тэрээн дээрэ зүбшэн хэлсэгдэһэн байгаа.

Зүблөөн дээрэ арабска оронуудай экономическа нэгэдэл тоггоохо тухай хэлсээнэй проект зохёогдоо, тэрэ проект арабска оронуудай лигиин политическэ комитедэй баталамжада табигдаха юм гэжэ тунхаглагдаһан коммюнике соо хэлэгдэнэ.

Бельгиин нүүрһэнэй шахтада һандарал болоһон тушаа

ПАРИЖ, августын 24. (ТАСС). Августын 8-да Марсинельдэхи шахтада ехэ һандарал болоһон байгаа. Абаралгын отрядууд шахта соо болоһон түймэрые хоёр недели соо унтарааба. Августын 22-то тэдэнэр шахтын оёорто хүрэжэ, 1035 метр гүнзэгы газарта 166 хүнэй бэеые олобо.

Энээнэй урда тээ шахтаһаа 97 шахтернуудай бэе абтаһан байгаа. Хэды ехэ оролдолго гаргагдабашье, һандаралта болоходо тэндэ байһан 263 шахтернуудай нэгэниинишье абаргдабагүй.

Бельгийскэ нүүрһэнэй промышленностьда аюулгүйе сахиха хэрэгэй муу байһан ушар 263 хүнэй үхэлгын гол шалтагаан мүн гэжэ «Франс-Обсерватэр» гэжэ француузска газетэ бэшэбэ. Бельгиин шахтануудта олон һандаралһан болодог тухай тэмдэглэбэ.

ПАРИЖ, августын 24. (ТАСС). Үсэгэлдэр «Принц Шарль» гэжэ бельгийскэ нүүрһэнэй шахта соо, 975 метр гүнзэгы газарта, түймэр болоо гэжэ Франс Пресс агентство мэдээсэбэ. Хэды хүнэй үхэгдэһэниинь мэдэгдэнэгүй.

Урда Вьетнамда эсэргүүсэлтын хүдэлөөндэ хабаадагшадые мүрдэнэ

ХАНОЙ, августын 23. (ТАСС). Урдань эсэргүүсэлтын хүдэлөөндэ хабаадаһан хүнүүдые ба Тиен-Фуок уездэй һүүдаг тэдэнэй гэр бүлынхидые Урда Вьетнамай засагаархид хашажа мүрдэжэ байна. 200 гаран хүн алуулһан ба арестовалагдаһан байгаа. Вьетнамска арадай армиин верховно командованиин холбооной албатан энэ хашалта мүрдэлгые буруушааһан бэшэг Вьетнамда хиналта хэжэ байһан уласхоорондын комиссида барюулба.

Советскэ Союз дотор автомобилиар аяншалжа ябаһан францускэ туристнууд — «Пари-матч» журналай хүдэлмэрилэгшэд Москва ерэбэ.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: француузска айлшадай машина столицын үйлсэдэ.
ТАСС-эй фото...

Манай республика дотор

Нүхэр Шарипов—СССР-эй спортын ...

Советскэ Союзай арадуудай спартакиада Москвада боложо дүүрэбэ. Энэ мүрысөөндэ 40 гаран национальностиин 9241 спортсменүүд хабаадалсаа.

Мүрысөөндэ РСФСР-эй областьнууд, хизаарнууд, автономито республиканууудай суглуулагдамал команда эрхим амжалтануудые туйлажа, командиин хоёрдохи һуури эзэлээд, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Хүндэлэлэй шанда хүртэһэн байна. РСФСР-эй суглуулагдамал командада манай республикын мэдээжэ спортсмен Ганс Шарипов хабаадалсаһан байгаа.

Ганс Шарипов 2—3 жэлэй туршада тэсэмгэйгээр саг үргэлжэ бэеэ һорижо байһан тулада түрүү разрядай спортсмен болоторо ургаа. Тэрэ РСФСР-эй арадуудай спартакиадада хабаадалсажа зуураа, бэрхэшээлнүүдые дабан 3 мянган метртэ 5 минута соо гүйжэ, эрхим саг харуулба. Энэ амжалтаараа нүхэр Шарипов Советскэ Союзай суута спортсменүүд Власенко, Казанцев гэгшэдэй зэргэдэ гараба. Залуу спортсмен СССР-эй арадуудай спартакиадада хабаадалсахадаа спортоор СССР-эй мастерай нормо дүүргэхэ гэһэн зорилго һан юм. Тиин энэ зорилгоо бэелүүлжэ шадаба. Энэ ... дада хабаадалсажа, СССР-эй ... тын мастерай хүндэтэ нэрэ ... рүүшынхээ олоһон 180 ... нүүдэй тоодо Бурят-Монгол ... смен нүхэр Шарипов ор...

СССР-эй арадуудай ... да Ганс Шарипов 3 мян... бэрхэшээлнүүдые дабан ... раа, энэ зайе 8 минута 5... соо гаталаа. Энэ сагын ... мастерай нормоһоо 3,8 ... үлүү һайн болоно. Тиин ... даанда Шарипов дэлхэйн ... смен С. Ржищиндэ бул... ветскэ Союзай түргэн гүйгшэд ... Казанцев, Захарченко ... ахин гараһан байна.

Ганс Шарипов оройдоо ... тай. Энэ залуу спортсмен ... даа бүри ехэ амжалта ... лабтай. Мүнөө Шарипов ... Союзай суглуулагдамал ... командада оруулагдаһан ... манда Австралида болох... скэ мүрысөөндэ хабаадал... ветскэ Союзай спортивна ... дые аршалха юм.

Н. Ни...

БМАССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадион дээрэ

Бурят-Монголой АССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадион дээрэ хүнгэн атлетикээр Облпрофсоведэй кубок абахын түлөө мүрысөөн хоёр үдэрэй туршада боложо дүүрэбэ. Энэ мүрысөөндэ спортивна 7 эхин организацинуудай спортсменүүд хабаадалсаа. Мүрысөөн 100 метрын урилдаагаар эхилээ. Тиин Тришин (пединститут), Воронцова («Буревестник») гэгшэд бараниинь ахин гаража, түрүү һууринуудые эзэлбэ. Тэрэшэлэн спортсмен Тришин 200, 100 метртэ бэрхэшээлнүүдые дабан гүйхэ урилдаанда шалгарба. Энэ мүрысөөндэ эхэнэрнүүдэй дундаһаа мяха-консервын комбинадай спортсменка Вакулова һайн амжалта туйлаа.

Үндэрые харайхадаа Хараев (пединститут) — 170 сантиметр, Вакулова — 130 сантиметр гаталһан байна.

800 метрын урилдаанда ... (ПВЗ), 5000 метрын у... Мамонтов (ПВЗ) гэгшэд ... сэрбэ.

Дискэ ба жада шэдэлгэ... гэй түлөөлэгшэд Загвозкин ... цов гэгшэд шалгараа.

Спортын мастер Еремеев ... лометрын спортивна ябал... хим амжалта туйлажа, ... нэрэзэргэдэ хүртэбэ. Алекс... лометрын урилдаанда ... байна.

4х100 метрын эстафета... дагнада мүн ПВЗ-гэй спорт... түрүүлээ. Тиин команд... сөөнэй дүнгүүдэй ёһоор, ... спортсменүүд түрүү һуури ... Сибириин, Уралай ба Да... тогой зональна мүрысөөн... далсаха эрхэ олобо. Энэ ... Иркутск городто болохо ю...

Г. Н...

Нүүдэл библиотекэ

Бичурын аймагай «Коммунизм» колхозой библиотекарь Бальжинима Намдаков хүдэлдэг юм. Тэрэ өөрынгөө ажалда ехэ үүсхэл оролдолготойгоор хандана. Шэнэхэн этажеркэнүүд дээрэ таһаг таһагаараа номууд ябталаатай, мүн номой битрэнэ хэгдэнхэй. Һаяхан 600 түхэригтэ шэнэ номууд абтаа.

Һүүлэй үедэ уншагшадай тоо олошоржо байна. 7 наһатай үхибүүдһээ эхилээд, 70 наһатай ... хүртэр эндэһээ номууды ... уншадаг юм.

Нүхэр Намдаков колхоз... дэхи, 2-дохи бригад... нүүдэл библиотекэ, улаан ... хидхээ. Полевой стан дээр... на, шэнэ газетэ, журнал... ниниие колхозникуудта хөө... дэг.

В. Жа...

Ажалшадта шүүбэри түлэгдэнэ

Улан-Удын Центральна 301-дэхи нөөсэлгын касса СССР-эй арадай ажахые һэргээн бодхооха ба хүгжөөхэ гүрэнэй дурбэдэхи урьһалжын шүүбэрэй 14-дэхи тиражай таблицаар ажалшадта шүүбэринүүдые түлэжэ байна. Тиин түрүүшын 8 үдэрэй туршада ажалшадта 400 мянган түхэригэй шүүбэри ... дөө.

Тэрэ тоодо 10800 түхэриг... гэ, 5800 түхэригэй — нэгэ, ... хэригэй — гурбан шүүбэри...

Август һарын турш... нөөсэлгын касса хамта ... мянган түхэригэй шүүбэр... шадта түлөө.

Н. П...

ФУТБОЛ

Футболоор Облпрофсоведэй кубок абахын түлөө боложо байһан мүрысөөн дүүрэхэ дүтэлөө. Мүрысөөндэ хабаадалсажа байгаа 11 командаһаа «Байкал», ПВЗ-гэй «Локомотив» командануд хахад финалда наадаха эрхэ олоо. Тиин «Стротель» команда Городок городой «Металлург» командатай наадаад, үсэд шанга тулалдаанай удаа илалта туйлажа, шиидхэ... сөөндэ хабаадаха болоо.

Һаяар «Байкал», ПВЗ-гэй «Локомотив» командануудай ... нэй удаа финальна уулза...

Е. Н...

Редакторай о... О. ГОМБОЕ...

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора — 46-32, заместителя редактора — 52-74, отв. секретаря — 27-37, партийной жизни, сельского хозяйства — 47-59, пропаганды и переводов — ..., культуры и быта, промышленности — 34-05, местной информации и писем — 24-74, корректорская — 32-67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Н-00849. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. №